

EBA/GL/2021/05

2021. gada 2. jūlijs

Pamatnostādņu projekts

par iekšējo pārvaldību

1. Atbilstība un ziņošanas pienākumi

Pamatnostādņu statuss

1. Šīs pamatnostādnes ir izdotas saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1093/2010 16. pantu ¹. Kompetentajām iestādēm un finanšu iestādēm, tostarp iestādēm, saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1093/2010 16. panta 3. punktu jādara viss iespējamais, lai ievērotu šīs pamatnostādnes.
2. Pamatnostādnēs izklāstīts EBI skatījums uz atbilstošām uzraudzības praksēm Eiropas finanšu uzraudzības sistēmā jeb par to, kā konkrētā jomā jāpiemēro Savienības tiesību akti. Kompetentajai iestādei, kas definētas Regulas (ES) Nr. 1093/2010 4. panta 2. punktā un uz kurām attiecas šīs pamatnostādnes, tās būtu jāievēro, iekļaujot tās attiecīgi savā praksē (piemēram, veicot grozījumus savā tiesiskajā regulējumā vai uzraudzības procesos), tostarp gadījumos, ja pamatnostādnes ir paredzētas galvenokārt iestādēm.

Ziņošanas pienākumi

3. Saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1093/2010 16. panta 3. punktu kompetentajai iestādei līdz (05.12.2021) ir jāpaziņo EBI, vai tās ievēro vai paredz ievērot šīs pamatnostādnes, vai arī jānorāda to neievērošanas iemesli. Ja attiecīgajā termiņā šāds paziņojums nebūs saņemts, EBI uzskatīs, ka kompetentā iestāde šīs pamatnostādnes neievēro. Paziņojumi jāiesniedz, nosūtot EBI tīmekļa vietnē pieejamo veidlapu uz e-pasta adresi compliance@eba.europa.eu ar norādi "EBA/GL/2021/05". Paziņojumi būtu jānosūta personām, kuras ir attiecīgi pilnvarotas kompetentās iestādes vārdā ziņot par atbilstību. Par jebkurām izmaiņām atbilstības statusā arī ir jāziņo EBI.
4. Paziņojumus publicēs EBI tīmekļa vietnē saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1093/2010 16. panta 3. punktu.

¹ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1093/2010 (2010. gada 24. novembris), ar ko izveido Eiropas Uzraudzības iestādi (Eiropas Banku iestādi), groza Lēmumu Nr. 716/2009/EK un atceļ Komisijas Lēmumu 2009/78/EK (OV L 331, 15.12.2010., 12. lpp.).

2. Priekšmets, piemērošanas joma un definīcijas

Priekšmets

5. Šajās pamatnostādnēs sīkāk precizēti iekšējās pārvaldības pasākumi, procesi un mehānismi, kas iestādēm, uz kurām attiecas Direktīva 2013/36/ES², un ieguldījumu brokeru sabiedrībām, uz kurām attiecas Direktīvas 2013/36/ES VII sadaļa, piemērojot Regulas (ES) 2019/2033 1. panta 2. un 5. punktu, būtu jāīsteno saskaņā ar Direktīvas 2013/36/ES 74. panta 1. punktu, lai nodrošinātu to efektīvu un piesardzīgu pārvaldību.

Adresāti

Šīs pamatnostādnēs ir adresētas kompetentajām iestādēm, kā definēts Regulas (ES) Nr. 1093/2010 4. panta 2. punkta i) apakšpunktā, un finanšu iestādēm, kā definēts Regulas (ES) Nr. 1093/2010 4. panta 1. punktā, kuras ir vai nu iestādes Direktīvas 2013/36/ES piemērošanas nolūkā, kā definēts Direktīvas 2013/36/ES 3. panta 1. punkta 3) apakšpunktā, arī ņemot vērā minētās direktīvas 3. panta 3. punktu, vai ieguldījumu brokeru sabiedrības, uz kurām, piemērojot Regulas (ES) 2019/2033 1. panta 2. un 5. punktu, attiecas Direktīvas 2013/36/ES VII sadaļa ("iestādes").

Piemērošanas joma

6. Šīs pamatnostādnēs piemēro iestāžu pārvaldības mehānismiem, tostarp to organizatoriskajai struktūrai un attiecīgajām atbildības jomām, procesiem, ar ko identificē, pārvalda, uzrauga un paziņo riskus³, kuriem šīs iestādes pakļautas vai var tikt pakļautas, un iekšējās kontroles sistēmai.
7. Pamatnostādnēs tiecas aptvert visas esošās valdes struktūras un neizcelt nevienu konkrētu struktūru. Pamatnostādnēs nav saistītas ar vispārīgo pienākumu sadali saskaņā ar valsts uzņēmējdarbības tiesībām. Līdz ar to tās būtu jāpiemēro neatkarīgi no izmantotās valdes struktūras (viena un/vai divu līmeņu valdes struktūra un/vai cita struktūra) visās dalībvalstīs. Vadības struktūra, kā definēts Direktīvas 2013/36/ES 3. panta 1. punkta 7. un 8. apakšpunktā, būtu jāizprot kā tāda, kurai ir vadības (izpildu) un uzraudzības (neizpildu) funkcijas⁴.

² Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2013/36/ES (2013. gada 26. jūnijs) par piekļuvi kredītiestāžu darbībai un kredītiestāžu un ieguldījumu brokeru sabiedrību prudenciālo uzraudzību, ar ko groza Direktīvu 2002/87/EK un atceļ Direktīvas 2006/48/EK un 2006/49/EK (OV L 176, 27.6.2013., 338. lpp.).

³ Visās šajās pamatnostādnēs ietvertajās atsaucēs uz riskiem būtu jāiekļauj nelikumīgi iegūto līdzekļu legalizēšanas un teroristu finansēšanas riski.

⁴ Skatīt arī Direktīvas 2013/36/ES 56. apsvērumu.

8. Pamatnostādnēs ir izmantots termins “vadības struktūra, kas veic vadības funkciju” un “vadības struktūra, kas veic uzraudzības funkciju”, neatsaucoties uz kādu konkrētu pārvaldības struktūru, un atsauces uz vadības funkciju (izpildu) vai uzraudzības funkciju (neizpildu) būtu jāsaprot kā tādas, kas attiecas uz struktūrām vai vadības struktūras locekļiem, kuri atbild par šo funkciju saskaņā ar valsts tiesību aktiem. Īstenojot šīs pamatnostādnes, kompetentajām iestādēm būtu jāņem vērā savas valsts uzņēmējdarbības tiesības un, ja nepieciešams, jāprecizē, uz kuru struktūru vai vadības struktūras locekļiem minētās funkcijas jāattiecina.
9. Dalībvalstīs, kurās vadības struktūra daļēji vai pilnībā deleģē izpildfunkcijas kādai personai vai iekšējai izpildstruktūrai (piemēram, izpilddirektoram (*CEO*), vadības grupai vai izpildkomitejai), personas, kuras pilda minētās izpildfunkcijas, pamatojoties uz šādu deleģējumu, būtu jāizprot kā tādas, kuras veic vadības struktūras vadības funkciju. Šajās pamatnostādnēs jebkura atsauce uz vadības struktūru kā vadības veicēju būtu jāizprot kā tāda, kas ietver arī izpildstruktūras locekļus vai izpilddirektoru, kā definēts šajās pamatnostādnēs, pat ja viņu kandidatūras nav piedāvātas vai apstiprinātas kā iestādes pārvaldības struktūras vai struktūru oficiāli locekļi saskaņā ar valsts tiesību aktiem.
10. Dalībvalstīs, kurās dažus pienākumus tiešā veidā pilda iestādes akcionāri, dalībnieki vai īpašnieki, nevis vadības struktūra, iestādēm būtu jānodrošina, ka šie pienākumi un ar tiem saistītie lēmumi, ciktāl iespējams, atbilst pamatnostādnēm, ko piemēro vadības struktūrai.
11. Šajās pamatnostādnēs lietotās izpilddirektora (*CEO*), finanšu direktora (*CFO*) un personas, kas pilda pamatfunkcijas, definīcijas ir tikai funkcionālas un nav paredzētas tam, lai prasītu iecelt šīs amatpersonas amatā vai izveidot šādas amata vietas, ja vien to neparedz attiecīgi ES vai valsts tiesību akti.
12. Iestādēm būtu jāievēro šīs pamatnostādnes, un kompetentajām iestādēm būtu jānodrošina iestāžu atbilstība tām individuālā, daļēji konsolidētā vai konsolidētā veidā saskaņā ar piemērošanas līmeni, kā noteikts Direktīvas 2013/36/ES 109. pantā.

Definīcijas

13. Ja vien nav norādīts citādi, termini, kas izmantoti un definēti Direktīvā 2013/36/ES un Regulā (ES) Nr. 575/2013, šajās pamatnostādnēs ir tāda pati nozīme. Papildus šajās pamatnostādnēs tiek piemērotas šādas definīcijas.

Vēlme uzņemties risku

ir riska, ko iestāde vēlas uzņemties savas riska kapacitātes ietvaros saskaņā ar tās uzņēmējdarbības modeli, lai sasniegtu stratēģiskus mērķus, kopējais līmenis un tipi.

Riska kapacitāte	ir riska, ko iestāde spēj uzņemt, ņemot vērā tās kapitāla bāzi un riska pārvaldības un kontroles spējas, kā arī normatīvos ierobežojumus, maksimālais līmenis.
Riska kultūra	ir iestādes normas, attieksmes un uzvedības modeļi, kas saistīti ar riska apzināšanos, riska uzņemšanos un riska pārvaldību, un kontroles pasākumi, kas ir pamatā lēmumiem par riskiem. Riska kultūra ietekmē vadības lēmumus un darbinieku ikdienas darbu, un tā ietekmē arī riskus, ko viņi uzņemas.
Darbinieki	ir visi iestādes un tās meitasuzņēmumu darbinieki konsolidētā veidā, tostarp attiecībā uz meitasuzņēmumiem, ko neregulē Direktīva 2013/36/ES, un visi vadības struktūras kā vadības veicējas un uzraudzības veicējas locekļi.
Izpilddirektors (CEO)	ir persona, kura atbild par iestādes vispārējās uzņēmējdarbības vadīšanu un rīkošanu.
Finanšu direktors (CFO)	ir persona, kurai ir vispārēja atbildība par visu šādu darbību vadīšanu — finanšu līdzekļu pārvaldība, finanšu plānošana un finanšu pārskatu sniegšana.
Iekšējās kontroles funkciju struktūru vadītāji	ir personas augstākajā hierarhijas līmenī, kuras atbild par neatkarīgas riska pārvaldības, atbilstības un iekšējās revīzijas struktūras ikdienas darba efektīvu vadību.
Personas, kuras pilda pamatfunkcijas	ir personas ar būtisku ietekmi uz iestādes vadību, bet tās nav vadības struktūras locekļi un nav izpilddirektori. Starp tām ir iekšējās kontroles funkciju struktūru vadītāji un finanšu direktori, ja viņi nav vadības struktūras locekļi, un citas personas, kuras pilda pamatfunkcijas, ko iestādes apzina, izmantojot ar risku saistītu pieeju. Citas personas, kuras pilda pamatfunkcijas, var būt arī svarīgu uzņēmējdarbības virzienu, Eiropas Ekonomikas zonas / Eiropas Brīvās tirdzniecības asociācijas filiāļu, trešo valstu meitasuzņēmumu un citu iekšējo struktūru vadītāji.
Prudenciāla konsolidācija	ir Direktīvā 2013/36/ES un Regulā (ES) Nr. 575/2013 noteikto prudenciālo prasību konsolidēta vai subkonsolidēta piemērošana saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 575/2013 1. daļas 2. sadaļas 2. nodaļu ⁵ .
Vīriešu un sieviešu darba samaksas atšķirība	ir starpība starp vīriešu un sieviešu vidējo bruto izpeļņu stundā, kas izteikta procentos no vīriešu vidējās bruto izpeļņas stundā.
Konsolidācijas iestāde	ir iestāde, kurai ir jāievēro prudenciālās prasības, pamatojoties uz konsolidēto situāciju saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 575/2013 1. daļas 2. sadaļas 2. nodaļu.

⁵ Skatīt arī RTS par prudenciālo konsolidāciju saskaņā ar: https://www.eba.europa.eu/sites/default/documents/files/document_library/Publications/Draft%20Technical%20Standards/2021/973355/Final%20Report%20Draft%20RTS%20methods%20of%20consolidation.pdf

Būtiskas iestādes

ir Direktīvas 2013/36/ES 131. pantā minētās iestādes (globālas sistēmiski nozīmīgas iestādes (*G-SII*) un citas sistēmiski nozīmīgas iestādes (*O-SII*) un vajadzības gadījumā — kompetentās iestādes vai ar valsts tiesību aktiem noteiktas citas iestādes, pamatojoties uz iestādes lieluma, iekšējās organizācijas un darbības rakstura, jomas un sarežģītības novērtējumu.

Biržā kotēta iestāde

ir iestāde, kuras finanšu instrumentus vienā vai vairākās dalībvalstīs ir atļauts tirgot regulētā tirgū vai daudzpusējās tirdzniecības sistēmā, kā definēts Direktīvas 2014/65/ES 4. panta 21. un 22. punktā⁶.

Akcionārs

ir persona, kurai pieder iestādes akcijas, vai citi iestādes īpašnieki vai dalībnieki, atkarībā no iestādes juridiskās formas.

Vadošs amats

ir iestādes vai citas juridiskas personas vadības struktūras locekļa amats.

3. Īstenošana

Piemērošanas datums

14. Šīs pamatnostādnes piemēro no 2021. gada 31. decembra.

Atcelšana

15. 2017. gada 26. septembra EBI pamatnostādnes par iekšējo pārvaldību (EBA/GL/2017/11) atceļ no 2021. gada 31. decembra.

⁶ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2014/65/ES (2014. gada 15. maijs) par finanšu instrumentu tirgiem un ar ko groza Direktīvu 2002/92/EK un Direktīvu 2011/61/ES (OV L 173, 12.6.2014., 349. lpp.).

4. Pamatnostādnes

I sadaļa. Proporcionalitāte

16. Direktīvas 2013/36/ES 74. panta 2. punktā nostiprinātā proporcionalitātes principa mērķis ir nodrošināt, lai iekšējās pārvaldības mehānismi atbilstu iestādes individuālajam riska profilam un uzņēmējdarbības modelim, tādējādi efektīvi sasniedzot reglamentēto prasību mērķus un noteikumus.
17. Izstrādājot un ieviešot iekšējās pārvaldības mehānismus, iestādēm jāņem vērā to lielums un iekšējā organizācija, kā arī darbības raksturs, mērogs un sarežģītība. Nozīmīgām iestādēm ir nepieciešami sarežģītāki pārvaldības mehānismi, bet mazas un ne tik sarežģītas iestādes var ieviest vienkāršākus pārvaldības mehānismus. Tomēr iestādēm būtu jāņem vērā, ka iestādes lielums vai sistēmiskais nozīmīgums pats par sevi nevar liecināt par to, cik lielā mērā iestāde ir pakļauta riskiem.
18. Lai piemērotu proporcionalitātes principu un nodrošinātu regulatīvo prasību un šo pamatnostādņu pienācīgu īstenošanu, iestādēm un kompetentajām iestādēm būtu jāņem vērā visi šie aspekti :
 - a. lielums attiecībā uz iestādes un tās meitasuzņēmumu kopējo bilanci prudenciālās konsolidācijas jomā;
 - b. iestādes ģeogrāfiskā klātbūtne un darbības apmērs katrā jurisdikcijā;
 - c. iestādes juridiskais statuss, tostarp, vai iestāde ietilpst kādā grupā un, ja ietilpst — grupas proporcionalitātes novērtējums;
 - d. vai tā ir biržā kotēta iestāde;
 - e. vai iestādei ir atļauts izmantot iekšējus modeļus kapitāla prasību izmērīšanai (piemēram, uz iekšējiem reitingiem balstītu pieeju);
 - f. iestādes veikto atļauto darbību un sniegto pakalpojumu veids (piemēram, skatīt arī Direktīvas 2013/36/ES 1. pielikumu un Direktīvas 2014/65/ES 1. pielikumu);
 - g. pamatdarbības modelis un stratēģija; uzņēmējdarbības raksturs un sarežģītība un iestādes organizatoriskā struktūra;
 - h. iestādes riska stratēģija, vēlme uzņemties risku un faktiskais riska profils, ņemot vērā arī SREP kapitāla un SREP likviditātes novērtējumu rezultātus;

- i. iestādes īpašumtiesības un finanšu struktūra;
- j. klientu tips (piemēram, privātie, korporatīvie vai institucionālie klienti, mazie uzņēmumi un publiskā sektora struktūras) un produktu vai līgumu sarežģītība;
- k. ārpakalpojumiem nodotās darbības un izplatīšanas kanāli;
- l. esošās informācijas tehnoloģiju (IT) sistēmas, tostarp funkcijas nepārtrauktības sistēmas un ārpakalpojumu darbības šajā jomā; un
- m. vai iestāde atbilst mazas un vienkāršas pārvaldības iestādes vai lielas iestādes definīcijai Regulas (ES) Nr. 575/2013 4. panta 1. punkta 145. un 146. punktā.

II sadaļa. Vadības struktūras un komiteju loma un sastāvs

1 Vadības struktūras loma un pienākumi

- 19. Saskaņā ar Direktīvas 2013/36/ES 88. panta 1. punktu vadības struktūrai jābūt galīgai un vispārējai pārskatatbildībai par iestādi, un tā nosaka, pārrauga un ir pārskatatbildīga par to, kā iestādē tiek īstenota pārvaldības kārtība, kas nodrošina efektīvu un piesardzīgu iestādes pārvaldību.
- 20. Vadības struktūras pienākumi būtu skaidri jādefinē, nošķirot vadības (izpildu) funkcijas pienākumus no uzraudzības (neizpildu) funkcijas pienākumiem. Vadības struktūras pienākumi un uzdevumi būtu jāapraksta rakstveida dokumentā, un vadības struktūrai tie ir pienācīgi jāapstiprina. Visiem vadības struktūras locekļiem vajadzētu būt pilnībā informētiem par vadības struktūras sastāvdaļām un pienākumiem, kā arī par uzdevumu sadali starp dažādām vadības struktūras un tās komiteju funkcijām.
- 21. Vadības struktūrai kā uzraudzības veicējai vajadzētu efektīvi mijiedarboties ar to kā vadības veicēju. Abām funkcijām būtu vienai otru jānodrošina ar pietiekamu informāciju, lai tās varētu pildīt savus uzdevumus. Lai nodrošinātu pienācīgus pārbaudes pasākumus un varas līdzsvaru, tās lēmumu pieņemšanu nevajadzētu atstāt viena locekļa vai šaura locekļu loka kompetencē.
- 22. Vadības struktūras pienākumos būtu jāiekļauj šādu darbību noteikšana, apstiprināšana un īstenošanas pārraudzība:
 - a. iestādes vispārējā darbības stratēģija un galvenās politikas jomas spēkā esošās tiesiskās un regulējošās sistēmas ietvaros, ņemot vērā iestādes ilgtermiņa finanšu intereses un maksātspēju;
 - b. vispārējā riska stratēģija, iestādes vēlme uzņemties risku un tās riska pārvaldības sistēma, kā arī pasākumi ar mērķi nodrošināt, ka vadības struktūra veltī pietiekami daudz laika ar risku un riska pārvaldību saistītiem jautājumiem;

- c. atbilstoša un efektīva iekšējās pārvaldības un iekšējās kontroles sistēma, kā noteikts V sadaļā, kas:
 - i. ietver skaidru organizatorisko struktūru un labi funkcionējošu neatkarīgu iekšējo riska pārvaldību, atbilstības uzraudzības un revīzijas funkcijas, kurām ir pietiekamas pilnvaras, struktūra un resursi savu funkciju veikšanai;
 - ii. nodrošina atbilstību piemērojamajām regulatīvajām prasībām nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas un terorisma finansēšanas novēršanas saistībā;
- d. iestādes risku segšanai pietiekams iekšējā kapitāla un reglamentētā kapitāla apmērs, veids un sadalījums;
- e. iestādes likviditātes pārvaldības uzdevumi;
- f. atalgojuma politika, kas atbilst atalgojuma principiem, kuri noteikti Direktīvas 2013/36/ES 92.–95. pantā un EBI Pamatnostādnēs par pareizu atalgojuma politiku saskaņā ar Direktīvas 2013/36/ES 74. panta 3. punktu un 75. panta 2. punktu⁷;
- g. mehānismi ar mērķi nodrošināt vadības struktūras individuālās un kolektīvās piemērotības novērtējumu efektīvu veikšanu, atbilstošu vadības struktūras sastāva un pēctecības plānošanu un vadības struktūras pienākumu efektīvu izpildi⁸;
- h. atlases un piemērotības novērtēšanas process personām, kas pilda pamatfunkcijas⁹;
- i. mehānismi ar mērķi nodrošināt katras vadības struktūras komitejas iekšējo darbību pēc tās izveides, raksturojot:
 - i. katras komitejas pienākumus, sastāvu un uzdevumus;
 - ii. atbilstošu informācijas plūsmu, tostarp ieteikumu un secinājumu dokumentēšanu, un pārskatu sniegšanas kārtību starp katru komiteju un vadības struktūru, kompetentajām iestādēm un citām personām;
- j. riska kultūra saskaņā ar šo pamatnostādņu 9. iedaļu, kas attiecas uz iestādes rīcību saistībā ar riska apzināšanos un riska uzņemšanos;

⁷ EBI pamatnostādnes par pareizu atalgojuma politiku

⁸ Skatīt arī kopīgās ESMA un EBI pamatnostādnes par vadības struktūras locekļu un personu, kas pilda pamatfunkcijas, piemērotības novērtēšanu.

⁹ Kopīgās ESMA un EBI pamatnostādnes par vadības struktūras locekļu un personu, kas pilda pamatfunkcijas, piemērotības novērtēšanu.

- k. korporatīvā kultūra un vērtības saskaņā ar 10. iedaļu, kas veicina atbildīgu un ētisku rīcību, tostarp rīcības kodekss vai cits līdzīgs instruments;
 - l. interešu konflikta politika iestādes līmenī saskaņā ar 11. iedaļu un personālam — saskaņā ar 12. iedaļu; un
 - m. mehānismi ar mērķi nodrošināt grāmatvedības un finanšu pārskatu sniegšanas sistēmu integritāti, tostarp finanšu un darbības kontroles pasākumi un tiesību aktu un attiecīgo standartu ievērošana.
23. Nosakot, apstiprinot un pārbaudot 22. punktā uzskaitīto aspektu īstenošanu, vadības struktūrai būtu jācenšas nodrošināt uzņēmējdarbības modeli, pārvaldības kārtību, tostarp riska pārvaldības sistēmu, kurā būtu ņemti vērā visi riski. Ņemot vērā visus riskus, kuriem iestādes ir pakļautas, iestādēm būtu jāņem vērā visi attiecīgie riska faktori, tostarp vides, sociālie un pārvaldības riska faktori. Iestādēm būtu jāņem vērā, ka pēdējā minētā var ietekmēt savus prudenciālos riskus, tostarp kredītriskus, piemēram, izmantojot riska faktorus, kas saistīti ar pāreju uz ilgtspējīgu ekonomiku, vai ārējus fiziskus ar klimatu saistītus notikumus, kas var ietekmēt debitorus, tirgus, likviditāti, operacionālos riskus un arī reputācijas riskus, piemēram, izmantojot sociālos un pārvaldības riska faktorus, piemēram, saistībā ar ārpakalpojumu mehānismiem¹⁰. Šādi riski ietver, piemēram, juridiskos riskus līgumtiesību vai darba tiesību jomā, riskus, kas saistīti ar iespējamām cilvēktiesību pārkāpumiem, vai citus VSP riska faktorus, kas var ietekmēt valsti, kurā atrodas pakalpojuma sniedzējs, un tā spēju nodrošināt saskaņoto pakalpojumu līmeni.
24. Vadības struktūrai jāpārbauda informācijas izpaušanas process un saziņa ar ārējiem partneriem un kompetentajām iestādēm.
25. Visiem vadības struktūras locekļiem vajadzētu būt informētiem par iestādes vispārējo darbību, finansiālo un riska situāciju, ņemot vērā ekonomikas vidi, un par pieņemtajiem lēmumiem ar būtisku ietekmi uz iestādes darbību.
26. Vadības struktūras loceklis var būt atbildīgs par iekšējās kontroles funkcijas struktūru, kā minēts V sadaļas 19.1. iedaļā, ar nosacījumu, ka šim loceklim nav citu uzdevumu, kas apdraudētu viņa veiktās iekšējās kontroles darbības un iekšējās kontroles funkcijas struktūras neatkarību.
27. Vadības struktūrai būtu jāuzrauga, regulāri jāpārskata un jānovērš apzinātās nepilnības attiecībā uz procesu, stratēģiju un politikas jomu īstenošanu saistībā ar 22. un 23. punktā minētajiem pienākumiem. Iekšējās pārvaldības sistēma un tās īstenošana būtu regulāri jāpārskata un jāatjaunina, ņemot vērā proporcionalitātes principu, kā sīkāk paskaidrots I sadaļā. Padziļināta pārskatīšana būtu jāveic gadījumos, kad iestādi skar būtiskas pārmaiņas.

¹⁰ Skatīt EBI ziņojumu par VSP risku pārvaldību un uzraudzību, kas publicēts saskaņā ar Kapitāla prasību direktīvas 98. panta 8. punktu, lai iepazītos ar EBI izpratni par VSP riskiem, nosūtīšanas kanāliem un ieteikumiem saistībā ar pasākumiem, procesiem, mehānismiem un stratēģijām, kas iestādēm jāīsteno, lai apzinātu, novērtētu un pārvaldītu VSP riskus.

2 Vadības struktūras vadības funkcija

28. Vadības struktūrai kā vadības veicējai būtu aktīvi jāiesaistās iestādes darbībā un jāpieņem pareizi un pietiekami informēti lēmumi.
29. Vadības struktūrai kā vadības veicējai vajadzētu būt atbildīgai par vadības struktūras izstrādāto stratēģiju īstenošanu un regulāri jāapspriež šo stratēģiju īstenošana un piemērotība ar vadības struktūru kā uzraudzības veicēju. Operacionālo īstenošanu var veikt iestādes vadība.
30. Vadības struktūrai kā vadības veicējai būtu konstruktīvi jāizskata un kritiski jāpārskata priekšlikumi, paskaidrojumi un informācija, kas tiek saņemta, pieņemot slēdzienus un lēmumus. Vadības struktūrai kā vadības veicējai būtu visaptveroši jāziņo un regulāri jāinformē, ja nepieciešams — bez liekas kavēšanās, vadības struktūra kā uzraudzības veicēja par attiecīgiem situācijas novērtēšanas elementiem, riskiem un izmaiņām, kas ietekmē vai var ietekmēt iestādi, piemēram, par būtiskiem lēmumiem attiecībā uz darbību un uzņemtajiem riskiem, vērtējumu par iestādes ekonomisko un darbības vidi, likviditāti un pareizu kapitāla bāzi, kā arī novērtējumu par būtisku risku iedarbību uz iestādi.
31. Neskarot Direktīvas (ES) 2015/849 transponēšanu valsts tiesību aktos, vadības struktūrai būtu jāieceļ viens no tās locekļiem saskaņā ar Nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas direktīvas (ES) 2015/849 (AMLD) 46. panta 4. punkta prasībām, kurš būtu atbildīgs par to normatīvo un administratīvo aktu īstenošanu, kas vajadzīgi, lai izpildītu minētās direktīvas prasības, tostarp par attiecīgo nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas / teroristu finansēšanas novēršanas politiku un procedūrām iestādē un vadības struktūras līmenī¹¹.

3 Vadības struktūras uzraudzības funkcija

32. Vadības struktūras kā uzraudzības veicējas locekļu pienākumos būtu jāiekļauj iestādes stratēģijas uzraudzība un konstruktīva kritika.
33. Neskarot valsts tiesību aktu prasības, vadības struktūrai kā uzraudzības veicējai būtu jāpastāvē no neatkarīgiem locekļiem, kā norādīts kopīgo ESMA un EBI pamatnostādņu par vadības struktūras locekļu un personu, kas pilda pamatfunkcijas, piemērotības novērtēšanu saskaņā ar Direktīvu 2013/36/ES un Direktīvu 2014/65/ES 9.3. iedaļā.
34. Neskarot pienākumus, kas uzdoti saskaņā ar piemērojamām valsts uzņēmējdarbības tiesībām, vadības struktūrai kā uzraudzības veicējai būtu:
 - a. jāpārtrauga un jāuztrauga vadības lēmumu pieņemšana un darbības un jānodrošina efektīva vadības struktūras kā vadības veicējas uzraudzība, tostarp tās individuālās un

¹¹Vadības struktūra kā koleģiāla struktūra arvien ir atbildīga kopumā.

- kolektīvās darbības uzraudzība un pārbaudīšana un iestādes stratēģijas īstenošana un mērķu sasniegšana;
- b. konstruktīvi jāizskata un kritiski jāpārskata priekšlikumi un informācija, ko sniedz vadības struktūras kā vadības veicējas locekļi, kā arī tās lēmumi;
 - c. ņemot vērā I sadaļā paredzēto proporcionalitātes principu, pienācīgi jāpilda riska komitejas, atalgojuma komitejas un iecelšanas komitejas pienākumi un uzdevumi, ja šādas komitejas nav izveidotas;
 - d. jānodrošina un regulāri jāizvērtē iestādes iekšējās pārvaldības sistēmas efektivitāte un jāveic atbilstoši pasākumi jebkuru apzināto nepilnību novēršanai;
 - e. jāpārtrauga un jāuzrauga, lai iestādes stratēģiskie mērķi, organizatoriskā struktūra un riska stratēģija, tostarp tās vēlme uzņemties risku un riska pārvaldības sistēma, kā arī citas politikas (piemēram, atalgojuma politika) un informācijas izpaušanas sistēma, tiktu konsekventi īstenota;
 - f. jāuzrauga iestādes riska kultūras konsekventa īstenošana;
 - g. jāpārtrauga rīcības kodeksa vai cita līdzīga dokumenta un efektīvu politiku, kā apzināt, pārvaldīt un mazināt faktiskus un potenciālus interešu konfliktus, īstenošana un uzturēšana;
 - h. jāpārtrauga finanšu informācijas, ziņojumu sniegšanas un iekšējās kontroles sistēmas integritāte, tostarp efektīva un pareiza riska pārvaldības sistēma;
 - i. jānodrošina, lai iekšējās kontroles funkciju struktūru vadītāji spētu darboties patstāvīgi un, neatkarīgi no pienākuma ziņot citām iekšējām struktūrām, darbības jomām vai vienībām, spētu celt trauksmi un vajadzības gadījumā — tiešā veidā brīdināt vadības struktūru kā uzraudzības veicēju par to, ka iestādi ietekmē vai var ietekmēt nelabvēlīgas riska izmaiņas; un
 - j. jāuzrauga iekšējās revīzijas plāna īstenošana, pirms tam iesaistot riska un revīzijas komitejas, ja šādas komitejas ir izveidotas.

4 Vadības struktūras priekšsēdētāja loma

- 35. Vadības struktūras priekšsēdētājam būtu jāvada vadības struktūras darbs, jāsekmē efektīva informācijas plūsma vadības struktūras ietvaros un starp vadības struktūru un tās komitejām, ja tādas ir izveidotas, un jāatbild par tās efektīvu vispārējo darbību.
- 36. Priekšsēdētājam būtu jāveicina un jāsekmē atklātas un kritiskas diskusijas un jānodrošina iespēja lēmumu pieņemšanas procesā paust un apspriest atšķirīgus viedokļus.

37. Parasti vadības struktūras priekšsēdētājam vajadzētu būt tās loceklim, kam nav izpildfunkciju. Ja priekšsēdētājam tiek atļauts uzņemties izpildpienākumus, iestādei būtu jānodrošina pasākumi, lai varētu mazināt jebkuru nelabvēlīgu ietekmi uz iestādes pārbaudes pasākumiem un varas līdzsvaru (piemēram, izraugoties galveno valdes locekli vai neatkarīgu augstākā līmeņa valdes locekli, vai palielinot locekļu, kam nav izpildfunkciju, skaitu vadības struktūrā kā uzraudzības veicējā). Jo īpaši saskaņā ar Direktīvas 2013/36/ES 88. panta 1. punkta e) apakšpunktu iestādes vadības struktūras kā uzraudzības veicējas priekšsēdētājs vienlaikus nedrīkst pildīt izpilddirektora pienākumus tajā pašā iestādē, izņemot, ja iestāde to ir pamatojusi un to ir atļāvušas kompetentās iestādes.
38. Priekšsēdētājam būtu jānosaka sanāksmju darba kārtība un jānodrošina stratēģisko jautājumu apspriešana prioritārā kārtā. Viņam vai viņai būtu jānodrošina, lai vadības struktūras lēmumi tiktu pieņemti pareizā un pietiekami informētā veidā un lai dokumenti un informācija tiktu saņemti pietiekami ilgu laiku pirms sanāksmes.
39. Vadības struktūras priekšsēdētājam būtu jāveicina skaidra pienākumu sadale starp vadības struktūras locekļiem un efektīvas informācijas plūsmas esamība starp tiem, lai vadības struktūras kā uzraudzības veicējas locekļi varētu konstruktīvi piedalīties diskusijās un izmantot savas balsstiesības pareizā un pietiekami informētā veidā.

5 Vadības struktūras kā uzraudzības veicējas komitejas

5.1 Komiteju izveide

40. Saskaņā ar Direktīvas 2013/36/ES 109. panta 1. punktu un Direktīvas 2013/36/ES 76. panta 3. punktu, 88. panta 2. punktu un 95. panta 1. punktu visām iestādēm, kas pašas ir nozīmīgas, ņemot vērā to individuālo, daļēji konsolidēto un konsolidēto līmeni, būtu jāizveido riska, iecelšanas¹² un atalgojuma¹³ komitejas, kas konsultē vadības struktūru kā uzraudzības veicēju un sagatavo lēmumus, kuri tai jāpieņem. Nenozīmīgām iestādēm, tostarp gadījumos, kad tās ietilpst tādas iestādes prudenciālās konsolidācijas jomā, kura ir nozīmīga daļēji konsolidētā vai konsolidētā situācijā, nav pienākuma izveidot minētās komitejas.
41. Ja riska vai iecelšanas komitejas nav izveidotas, atsauces šajās pamatnostādnēs uz minētajām komitejām būtu jāizprot kā tādas, kas attiecas uz vadības struktūru kā uzraudzības veicēju, ņemot vērā proporcionalitātes principu, kā noteikts I sadaļā.
42. Ņemot vērā šo pamatnostādņu I sadaļā minētos kritērijus, iestādes var izveidot arī citas komitejas (piemēram, noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas / teroristu finansēšanas apkarošanas ētikas, uzvedības un darbības atbilstības uzraudzības komitejas).

¹² Skatīt arī kopīgās ESMA un EBI pamatnostādnes par vadības struktūras locekļu un personu, kas pilda pamatfunkcijas, piemērotības novērtēšanu saskaņā ar Direktīvu 2013/36/ES un Direktīvu 2014/65/ES.

¹³ Par atalgojuma komiteju skatīt EBI pamatnostādnes par pareizu atalgojuma praksi.

43. Iestādēm būtu jānodrošina skaidra pienākumu un uzdevumu piesaiste un sadale starp vadības struktūras specializētajām komitejām.
44. Katrai komitejai būtu vajadzīgs dokumentēts vadības struktūras kā uzraudzības veicējas mandāts, norādot pienākumu apjomu, un tai būtu jāizstrādā atbilstošas darba procedūras.
45. Komitejām būtu jāsniedz atbalsts uzraudzības funkcijai konkrētās jomās un jāatvieglo pareizas iekšējās pārvaldības sistēmas izstrāde un īstenošana. Deleģēšana komitejām nekādā veidā neatbrīvo vadības struktūru kā uzraudzības veicēju no kolektīvas tās pienākumu un uzdevumu izpildes.

5.2 Komiteju sastāvs¹⁴

46. Visu komiteju darbs būtu jāvada vadības struktūras locekļiem bez izpildfunkcijām, kuri spēj pieņemt objektīvus spriedumus.
47. Komiteju darbā būtu aktīvi jāiesaista vadības struktūras kā uzraudzības veicējas neatkarīgie locekļi¹⁵.
48. Ja komitejas jāizveido saskaņā ar Direktīvu 2013/36/ES vai valsts tiesību aktiem, tām būtu jā sastāv no vismaz trim locekļiem.
49. Ņemot vērā vadības struktūras lielumu un vadības struktūras kā uzraudzības veicējas neatkarīgo locekļu skaitu, iestādēm būtu jānodrošina, lai komitejas nesastāvētu no to pašu locekļu grupas, kuri veido citu komiteju.
50. Iestādēm laiku pa laikam būtu jāparedz komiteju priekšsēdētāju un locekļu rotācija, ņemot vērā īpašo pieredzi, zināšanas un prasmes, kas šīm komitejām ir individuāli vai kolektīvi nepieciešamas.
51. Riska un iecelšanas komitejām būtu jā sastāv no attiecīgās iestādes vadības struktūras kā uzraudzības veicējas locekļiem bez izpildfunkcijām. Revīzijas komitejas sastāvam būtu jāatbilst Direktīvas 2006/43/EK 41. pantam¹⁶. Atalgojuma komitejas sastāvam būtu jāatbilst EBI pamatnostādņu par pareizu atalgojuma politiku 2.4.1. iedaļai¹⁷.
52. Globālās sistēmiski nozīmīgas iestādēs un citās sistēmiski nozīmīgās iestādēs iecelšanas komitejas locekļu lielākajai daļai vajadzētu būt neatkarīgiem, un tā arī jāvada neatkarīgam loceklim. Citās nozīmīgās iestādēs, ko nosaka kompetentās iestādes vai valsts tiesību akti,

¹⁴ Šī iedaļa būtu jāizprot kopā ar kopīgajām ESMA un EBI pamatnostādņēm par vadības struktūras locekļu un personu, kas pilda pamatfunkcijas, piemērotības novērtēšanu saskaņā ar Direktīvu 2013/36/ES un Direktīvu 2014/65/ES.

¹⁵ Kā noteikts 9.3. iedaļā kopīgajās ESMA un EBI pamatnostādņēs par vadības struktūras locekļu un personu, kas pilda pamatfunkcijas, piemērotības novērtēšanu saskaņā ar Direktīvu 2013/36/ES un Direktīvu 2014/65/ES.

¹⁶ Eiropas Parlamenta un Padomes 2006. gada 17. maija Direktīva 2006/43/EK, ar ko paredz gada pārskatu un konsolidēto pārskatu obligātās revīzijas, groza Padomes Direktīvu 78/660/EEK un Padomes Direktīvu 83/349/EEK un atceļ Padomes Direktīvu 84/253/EEK (OV L 157, 9.6.2006., 87. lpp.), kas pēdējo reizi grozīta ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2014. gada 16. aprīļa Direktīvu 2014/56/ES.

¹⁷ Pamatnostādnes par pareizu atalgojuma politiku saskaņā ar Direktīvas 2013/36/ES 74. panta 3. punktu un 75. panta 2. punktu, un par informācijas atklāšanu saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 575/2013 450. pantu (EBA/GL/2015/22).

iecelšanas komitejā vajadzētu būt pietiekamam neatkarīgu locekļu skaitam; šādas iestādes var arī paredzēt kā labu praksi, ka iecelšanas komitejas priekšsēdētājs ir neatkarīgs.

53. Iecelšanas komitejas locekļiem individuāli un kolektīvi vajadzētu būt atbilstošām zināšanām, prasmēm un kompetencei attiecībā uz atlases procesu un piemērotības prasībām, kā noteikts Direktīvā 2013/36/ES.
54. Globālās sistēmiski nozīmīgas iestādēs un citās sistēmiski nozīmīgās iestādēs riska komitejas locekļu lielākajai daļai vajadzētu būt neatkarīgiem. Globālās sistēmiski nozīmīgas iestādēs un citās sistēmiski nozīmīgās iestādēs riska komitejas priekšsēdētājam vajadzētu būt neatkarīgam loceklim. Citās nozīmīgās iestādēs, ko nosaka kompetentās iestādes vai valsts tiesību akti, riska komitejā vajadzētu būt pietiekamam neatkarīgu locekļu skaitam, un, ja iespējams, riska komitejas darbs jāveda neatkarīgam loceklim. Nevienā iestādē riska komitejas priekšsēdētāja amatā nevajadzētu būt ne vadības struktūras priekšsēdētājam, ne arī kādas citas komitejas priekšsēdētājam.
55. Riska komitejas locekļiem individuāli un kolektīvi vajadzētu būt atbilstošām zināšanām, prasmēm un kompetencei attiecībā uz riska pārvaldību un praktisko kontroli.

5.3 Komiteju procesi

56. Komitejām būtu regulāri jāsniedz ziņojumi vadības struktūrai kā uzraudzības veicējai.
57. Vajadzības gadījumā komitejām būtu jāsadarbjas citai ar citu. Neskarot 49. punktu, šāda sadarbība var izpausties kā savstarpēja līdzdalība, tādējādi komitejas priekšsēdētājs vai loceklis var būt arī citas komitejas loceklis.
58. Komiteju locekļiem būtu jāiesaistās atklātās un kritiski svarīgās apspriedēs, kurās konstruktīvi apspriež arī atšķirīgus viedokļus.
59. Komitejām būtu jādokumentē komitejas sanāksmju darba kārtība, to galvenie rezultāti un secinājumi.
60. Riska un iecelšanas komitejām vajadzētu būt nodrošinātai vismaz:
 - a. piekļuvei attiecīgajai informācijai un datiem, kas vajadzīgi, lai pildītu tās lomu, tostarp informācijai un datiem no attiecīgajām korporatīvajām un kontroles funkcijām (piemēram, juridiskā, finanšu, cilvēkresursu, IT, iekšējās revīzijas, riska, darbības atbilstības uzraudzības informācijai, tostarp informācijai par atbilstību nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas jomā un apkopotajai informācijai par ziņojumiem par aizdomīgiem darījumiem un nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas / terorisma finansēšanas novēršanas riska faktoriem);
 - b. regulāra ziņojumu, *ad hoc* informācijas, paziņojumu un atzinumu saņemšanai no iekšējās kontroles funkciju struktūru vadītājiem attiecībā uz pašreizējo iestādes riska profilu, riska kultūru un riska ierobežojumiem, kā arī jebkuriem būtiskiem

pārkāpumiem¹⁸, kas varēja notikt, ar detalizētu informāciju un ieteikumiem par korekcijas pasākumiem, kas ir veikti, vēl jāveic vai tiek ierosināti šo pārkāpumu novēršanai; tām būtu periodiski jāpārskata un jāņem par tām sniedzamo informāciju par risku saturu, formātu un biežumu;

- c. ja nepieciešams, iekšējās kontroles funkciju struktūru un citu attiecīgu struktūru (cilvēkresursu, juridiskās un finanšu) pareizas iesaistes nodrošināšanai atbilstošajās kompetences jomās un/vai ārēju ekspertu konsultāciju meklēšanai.

5.4 Riska komitejas loma

61. Riska komitejai pēc tās izveides būtu vismaz:

- a. jākonsultē un jāatbalsta vadības struktūra kā uzraudzības funkcijas veicēja attiecībā uz iestādes vispārējās pašreizējās un nākotnes vēlmes uzņemties risku un stratēģijas uzraudzību, ņemot vērā visa veida riskus, lai nodrošinātu to atbilstību iestādes darbības stratēģijai, mērķiem, korporatīvajai kultūrai un vērtībām;
- b. jāpalīdz vadības struktūrai kā uzraudzības funkcijas veicējai pārraudzīt iestādes riska stratēģijas īstenošanu un attiecīgos noteiktos ierobežojumus;
- c. jāpārtrauga stratēģiju īstenošana kapitāla un likviditātes pārvaldības jomā, kā arī attiecībā uz visiem citiem attiecīgajiem iestādes riskiem, piemēram, tirgus, kredīta, operacionāliem (tostarp juridiskajiem un IT riskiem) un reputācijas riskiem, lai varētu novērtēt to atbilstību apstiprinātajai riska stratēģijai un vēlmei uzņemties risku;
- d. jāsniedz vadības struktūrai kā uzraudzības funkcijas veicējai ieteikumi par riska stratēģijai nepieciešamajiem pielāgojumiem, kas cita starpā izriet no iestādes darbības modeļa izmaiņām, tirgus izmaiņām vai riska pārvaldības struktūras sniegtajiem ieteikumiem;
- e. jāsniedz ieteikumi par to ārējo konsultantu iecelšanu, kurus uzraudzības funkcija var izlemt piesaistīt konsultāciju vai atbalsta saņemšanai;
- f. jāizskata vairāki iespējamie scenāriji, tostarp stresa scenāriji, lai varētu novērtēt, kā iestādes riska profils mainīsies, atbildot uz ārējiem un iekšējiem notikumiem;
- g. jāpārtrauga saskanība starp visiem būtiskajiem finanšu produktiem un pakalpojumiem, ko piedāvā klientiem, un iestādes darbības modeli un riska stratēģiju¹⁹. Riska komitejai būtu jānovērtē riski, ko rada piedāvātie finanšu produkti un pakalpojumi, un jāņem

¹⁸ Attiecībā uz nopietniem pārkāpumiem nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas / teroristu finansēšanas apkarošanas jomā. Skatīt arī pamatnostādnes, kas tiks izdotas saskaņā ar Direktīvas 2013/36/ES 117. panta 6. punktu, kurās precizēta sadarbība un informācijas apmaiņa starp šā panta 5. punktā minētajām iestādēm, jo īpaši attiecībā uz pārrobežu grupām un saistībā ar nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas noteikumu nopietnu pārkāpumu konstatēšanu.

¹⁹ Skatīt arī EBI pamatnostādnes par produktu pārraudzības un pārvaldības pasākumiem banku mazumtirdzniecības produktiem, kas pieejamas vietnē <http://www.eba.europa.eu/regulation-and-policy/consumer-protection-and-financial-innovation/guidelines-on-product-oversight-and-governance-arrangements-for-retail-banking-products>.

vērā saskaņotība starp tiem piesaistītajām cenām un ieguvumiem no šiem produktiem un pakalpojumiem; un

- h. jāizvērtē iekšējo vai ārējo revidentu ieteikumi un jāveic turpmākā rīcība veikto pasākumu pienācīgai īstenošanai.

62. Riska komitejai būtu jāsadarbojas ar citām komitejām, kuru darbības var ietekmēt riska stratēģiju (piemēram, revīzijas un atalgojuma komitejām), un regulāri jāsazinās ar iestādes iekšējās kontroles funkciju struktūrām, jo īpaši ar riska pārvaldības struktūru.

63. Ja riska komiteja ir izveidota, tādā gadījumā, neņemot vērā atalgojuma komitejas uzdevumus, tai jāpārbauda, vai atalgojuma politikā un praksē paredzētajos stimulus tiek ņemti vērā tādi faktori kā iestādes risks, kapitāls, likviditāte un ieņēmumu iespējamība un laiks.

5.5 Revīzijas komitejas loma

64. Saskaņā ar Direktīvu 2006/43/EK²⁰ revīzijas komitejai pēc tās izveides cita starpā būtu:

- a. jāuzrauga iestādes iekšējās kvalitātes kontroles un riska pārvaldības sistēmu efektivitāte un, ja attiecināms, tās iekšējās revīzijas struktūra attiecībā uz revidētās iestādes finanšu pārskatu sniegšanu, neskarot tās patstāvību;
- b. jāpārbauda grāmatvedības politiku izstrāde iestādē;
- c. jāuzrauga finanšu pārskatu sniegšanas process un jāsniedz ieteikumi tā integritātes nodrošināšanai;
- d. jāpārskata un jāuzrauga obligāto revidentu vai revīzijas uzņēmumu neatkarība saskaņā ar Direktīvas 2006/43/ES 22., 22.a, 22.b, 24.a un 24.b pantu un Regulas (ES) Nr. 537/2014²¹ 6. pantu un jo īpaši nerevīzijas pakalpojumu sniegšanas revidētajai iestādei piemērotība saskaņā ar minētās regulas 5. pantu;
- e. jāuzrauga gada un konsolidēto finanšu pārskatu obligātā revīzija, jo īpaši tās īstenošana, ņemot vērā jebkurus kompetentās iestādes konstatējumus un secinājumus saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 537/2014 26. panta 6. punktu;
- f. vajadzētu būt atbildīgai par ārējo obligāto revidentu vai revīzijas uzņēmumu atlases procedūru un jāiesaka iestādes kompetentai struktūrai apstiprināt to iecelšanu

²⁰ Eiropas Parlamenta un Padomes 2006. gada 17. maija Direktīva 2006/43/EK, ar ko paredz gada pārskatu un konsolidēto pārskatu obligātās revīzijas, groza Padomes Direktīvu 78/660/EEK un Padomes Direktīvu 83/349/EEK un atceļ Padomes Direktīvu 84/253/EEK (OV L 157, 9.6.2006., 87. lpp.), kas pēdējo reizi grozīta ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2014. gada 16. aprīļa Direktīvu 2014/56/ES.

²¹ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 537/2014 (2014. gada 16. aprīlis) par īpašām prasībām attiecībā uz obligātajām revīzijām sabiedriskas nozīmes struktūrās un ar ko atceļ Komisijas Lēmumu 2005/909/EK (OV L 158, 27.5.2014., 77. lpp.).

(saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 537/2014 16. pantu, izņemot gadījumus, kad piemēro Regulas (ES) Nr. 537/2014 16. panta 8. punktu), kompensācijas un atcelšanu;

- g. jāpārskata revīzijas joma un biežums, veicot gada un konsolidēto pārskatu obligātās revīzijas;
- h. saskaņā ar Direktīvas 2006/43/ES 39. panta 6. punkta a) apakšpunktu jāinformē revidētās vienības administratīvā vai uzraudzības struktūra par obligātās revīzijas rezultātiem un jāizskaidro, kā šī obligātā revīzija ir veicinājusi finanšu pārskatu sniegšanas integritāti un kāda ir bijusi revīzijas komitejas nozīme minētajā procesā; un
- i. jāpieņem un jāņem vērā revīzijas ziņojumi.

5.6 Apvienotās komitejas

- 65. Saskaņā ar Direktīvas 2013/36/ES 76. panta 3. punktu kompetentās iestādes var atļaut iestādei, kuru neuzskata par nozīmīgu, apvienot riska komiteju ar revīzijas komiteju, ja tāda ir izveidota, kā minēts Direktīvas 2006/43/EK 39. pantā.
- 66. Veidojot riska un iecelšanas komitejas nenoīmīgās iestādēs, šīs komitejas var apvienot. Ja iestādes tā dara, tām būtu jādokumentē iemesli, kādēļ tās izvēlējušās apvienot komitejas un kā šī pieeja nodrošina komiteju mērķu sasniegšanu.
- 67. Iestādēm visu laiku būtu jānodrošina, ka apvienotās komitejas locekļiem individuāli un kolektīvi ir nepieciešamās zināšanas, prasmes un kompetence, lai viņi spētu pilnībā izprast apvienotās komitejas pildāmos pienākumus²².

III sadaļa. Pārvaldības sistēma

6 Organizatoriskā sistēma un struktūra

6.1 Organizatoriskā sistēma

- 68. Iestādes vadības struktūrai būtu jānodrošina minētai iestādei piemērota un pārredzama organizatoriskā un darbības struktūra un tās apraksts rakstveidā. Iestādes struktūrai būtu jāveicina un jāaplicina šīs iestādes efektīva un piesardzīga pārvaldība individuālā, daļēji konsolidētā un konsolidētā līmenī. Vadības struktūrai būtu jānodrošina, ka iekšējās kontroles funkciju struktūras ir neatkarīgas no kontrolējamajām darbības jomām, tostarp — ka tām ir savu pienākumu efektīvai veikšanai pietiekams pienākumu sadalījums un atbilstoši finanšu līdzekļi un cilvēkresursi, kā arī pilnvaras. Pārskatu sniegšanas kārtībai un pienākumu sadalei, jo īpaši starp personām, kuras pilda pamatfunkcijas, iestādē vajadzētu būt skaidrai, pareizi

²² Skatīt arī kopīgās ESMA un EBI pamatnostādnes par vadības struktūras locekļu un personu, kas pilda pamatfunkcijas, piemērotības novērtēšanu saskaņā ar Direktīvu 2013/36/ES un Direktīvu 2014/65/ES.

noteiktai, saskanīgai, izpildāmai un pienācīgi dokumentētai. Vajadzības gadījumā šī dokumentācija būtu jāatjaunina.

69. Iestādes struktūrai nevajadzētu mazināt vadības struktūras spēju pārraudzīt un efektīvi pārvaldīt riskus, ar ko iestāde vai grupa saskaras, vai kompetentās iestādes spēju efektīvi uzraudzīt iestādi.
70. Vadības struktūrai būtu jāizvērtē, vai un kā būtiskas izmaiņas grupas struktūrā (piemēram, jaunu meitasuzņēmumu izveide, apvienošanās un iegādes, grupas daļu pārdošana vai likvidēšana vai ārējas izmaiņas) ietekmē iestādes organizatoriskās sistēmas pareizību. Konstatējot nepilnības, vadības struktūrai būtu nekavējoties jāveic jebkuri nepieciešamie pielāgojumi.

6.2 “Zini savu struktūru”

71. Vadības struktūrai būtu pilnībā jāpārzina un jāizprot iestādes juridiskā, organizatoriskā un darbības struktūra (“zini savu struktūru”) un jānodrošina tās atbilstība apstiprinātajai darbības un riska stratēģijai un vēlmei uzņemties risku, kas iekļauta tās riska pārvaldības sistēmā.
72. Vadības struktūrai vajadzētu būt atbildīgai par pareizu stratēģiju un politiku apstiprināšanu attiecībā uz jaunu struktūru izveidi. Ja iestāde izveido daudzas juridiskas personas savas grupas ietvaros, to skaitam un jo īpaši savstarpējām saitēm un savstarpējiem darījumiem nevajadzētu apdraudēt iekšējās pārvaldības izveidi, kā arī grupas kā veseluma risku efektīvu pārvaldību un pārraudzību. Vadības struktūrai būtu jānodrošina, lai iestādes struktūra un attiecīgā gadījumā — struktūras grupas ietvaros, ņemot vērā 7. iedaļā noteiktos kritērijus, būtu skaidras, efektīvas un pārredzamas iestādes darbiniekiem, akcionāriem, citām iesaistītajām personām un kompetentajai iestādei.
73. Vadības struktūrai būtu jādod ievirze iestādes struktūrai, tās izmaiņām un ierobežojumiem un jānodrošina šīs struktūras pamatotība un efektivitāte, neradot lieku vai nepiemērotu sarežģītību.
74. Konsolidācijas iestādes vadības struktūrai būtu jāizprot ne tikai grupas juridiskā, organizatoriskā un darbības struktūra, bet arī tās dažādo vienību mērķi un darbības, kā arī savstarpējās saites un attiecības. Tostarp jāizprot arī grupai raksturīgie operacionālie riski, savstarpējā iekšējā iedarbība un tas, kā parastos un nelabvēlīgos apstākļos var tikt ietekmēts grupas finansējums, kapitāls, likviditāte un riska profili. Vadības struktūrai būtu jānodrošina, lai iestāde spētu laikus iesniegt informāciju par grupu attiecībā uz katras juridiskās personas veidu, iezīmēm, organizatorisko shēmu, īpašuma struktūru un veikto uzņēmējdarbību un lai iestādes grupas ietvaros izpildītu visas ziņošanas prasības uzraudzības jomā individuālā, daļēji konsolidētā un konsolidētā veidā.
75. Konsolidācijas iestādes vadības struktūrai būtu jānodrošina, lai dažādas grupas vienības (tostarp pati konsolidācijas iestāde) saņemtu pietiekami daudz informācijas, kas ļauj skaidri izprast grupas vispārīgos mērķus, stratēģijas, riska profilu un to, kā katra attiecīgā grupas

vienība iekļaujas grupas struktūrā un operacionālajā darbībā. Šāda informācija un tās izmaiņas būtu jādokumentē un jādara pieejamas attiecīgām iesaistītajām struktūrām, tostarp vadības struktūrai, darbības jomām un iekšējās kontroles funkciju struktūrām. Konsolidācijas iestādes vadības struktūras locekļiem pašiem vajadzētu būt regulāri informētiem par riskiem, ko rada grupas struktūra, ņemot vērā pamatnostādņu 7. iedaļā minētos kritērijus. Tostarp jāsaņem:

- a. informācija par svarīgākajiem riska faktoriem;
- b. regulāri ziņojumi, kuros tiek novērtēta iestādes vispārējā struktūra un izskatīta atsevišķo vienību darbības atbilstība apstiprinātajai grupas līmeņa stratēģijai; un
- c. regulāri ziņojumi par jautājumiem, kuros reglamentācijas sistēma pieprasa atbilstību individuālā, daļēji konsolidētā un konsolidētā līmenī.

6.3 Kompleksās struktūras un nestandarta vai nepārredzamās darbības

76. Iestādēm būtu jāvairās veidot kompleksas un potenciāli nepārredzamas struktūras. Lēmumu pieņemšanā iestādēm būtu jāņem vērā rezultāti, ko devis riska novērtējums, kas veikts, lai apzinātu, vai šīs struktūras ir iespējams izmantot mērķiem, kuri saistīti ar nelikumīgi iegūtu naudas līdzekļu legalizāciju vai citiem noziedzīgiem nodarījumiem finanšu jomā, un vai ir izveidoti attiecīgi kontroles pasākumi un juridiskā sistēma²³. Šim nolūkam iestādēm būtu jāņem vērā vismaz:

- a. apjoms, kādā jurisdikcija, kurā veidos struktūru, faktiski atbilst ES un starptautiskajiem standartiem par nodokļu pārredzamību, nelikumīgi iegūtu naudas līdzekļu legalizācijas novēršanu un terorisma finansēšanas apkarošanu²⁴;
- b. apjoms, kādā struktūru var izmantot parastiem ekonomiskiem un likumīgiem mērķiem;
- c. apjoms, kādā struktūru var izmantot patiesā faktiskā īpašnieka identitātes slēpšanai;
- d. apjoms, kādā klienta pieprasījums, kas var izraisīt struktūras izveidi, rada bažas;
- e. tas, vai struktūra var apgrūtināt pienācīgu pārraudzību, ko veic iestādes vadības struktūra, vai iestādes spēju pārvaldīt attiecīgo risku; un

²³ Lai iegūtu sīkāku informāciju par valsts riska novērtējumu un risku, kas saistīts ar atsevišķiem produktiem un klientiem, iestādēm būtu arī jāatsaucas uz kopīgajām pamatnostādņēm par nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas un teroristu finansēšanas riska faktoriem (EBA GL JC/2017/37), kuras pašlaik tiek pārskatītas.

²⁴ Skatīt arī: <https://eba.europa.eu/regulation-and-policy/anti-money-laundering-and-e-money/rts-on-the-implementation-of-group-wide-aml/cft-policies-in-third-countries>

- f. tas, vai struktūra rada šķēršļus kompetento iestāžu veiktai efektīvai uzraudzībai.
77. Jebkurā gadījumā iestādēm nevajadzētu veidot necaurspīdīgas vai nevajadzīgi sarežģītas struktūras bez skaidra ekonomiskā pamatojuma vai tiesiska mērķa, ne arī gadījumos, kad tām rodas bažas, ka šīs struktūras var izmantot mērķim, kas saistīts ar noziedzīgu nodarījumu finanšu jomā.
78. Veidojot šādas struktūras, vadības struktūrai būtu jāizprot tās un to mērķis, kā arī konkrētie ar tām saistītie riski, un jānodrošina iekšējās kontroles funkciju struktūru pienācīga iesaiste. Šādas struktūras būtu jāapstiprina un jāuztur tikai, ja to mērķis ir skaidri definēts un izprasts un vadības struktūra ir pārliecinājusies par to, ka visi būtiskie riski, tostarp riski reputācijai, ir apzināti, ka visus šos riskus var efektīvi pārvaldīt un par tiem pienācīgi ziņot un ka ir nodrošināta efektīva pārraudzība. Jo sarežģītāka un necaurskatāmāka organizatoriskā un darbības struktūra un jo lielāki riski, jo intensīvākai vajadzētu būt šīs struktūras pārraudzībai.
79. Iestādēm būtu jādokumentē savi lēmumi un jāspēj tie pamatot kompetentajām iestādēm.
80. Vadības struktūrai būtu jānodrošina atbilstošu darbību veikšana, lai novērstu vai mazinātu darbības riskus šādās struktūrās. Piemēram, gādāt, lai
- a. iestāde būtu izstrādājusi atbilstošas politikas, procedūras un dokumentētus procesus (piemēram, piemērojamus ierobežojumus un informēšanas prasības) šādu darbību apzināšanai, atbilstības nodrošināšanai, apstiprināšanai un riska pārvaldībai, ņemot vērā to ietekmi uz grupas organizatorisko un darbības struktūru, riska profilu un risku reputācijai;
 - b. informācija par šīm darbībām un tās radītajiem riskiem būtu pieejama konsolidācijas iestādei un iekšējiem un ārējiem revidentiem un ir paziņota vadības struktūrai kā uzraudzības veicējai un kompetentajai iestādei, kas piešķirusi atļauju; un
 - c. iestāde regulāri izvērtētu, vai arī turpmāk ir nepieciešams šīs struktūras saglabāt.
81. Minētās struktūras un darbības, tostarp to atbilstība tiesību aktiem un profesionālajiem standartiem, būtu regulāri jāpārskata iekšējās revīzijas struktūrai, izmantojot ar risku saistītu metodiku.
82. Iestādēm būtu jāveic tādi paši riska pārvaldības pasākumi kā attiecībā uz iestādes pašas uzņēmējdarbību, kad tās klientu labā īsteno nestandarta vai nepārredzamas darbības (piemēram, palīdzot klientiem izveidot starpniekuzņēmumus ārzonu jurisdikcijās, izstrādājot sarežģītas struktūras, finansējot to darījumus vai sniedzot pilnvarotās personas pakalpojumus), kas rada līdzīgas iekšējās pārvaldības problēmas un būtiskus operacionālo un reputācijas riskus. Jo īpaši iestādēm būtu jāanalizē iemesli, kādēļ klients vēlas izveidot konkrēto struktūru.

7 Organizatoriskā sistēma grupas kontekstā

83. Saskaņā ar Direktīvas 2013/36/ES 109. panta 2. punktu mātesuzņēmumiem un meitasuzņēmumiem, uz kuriem attiecas minētā direktīva, būtu jānodrošina, ka to pārvaldības kārtība, procesi un mehānismi ir konsekventi un kārtīgi saskaņoti konsolidētā vai daļēji konsolidētā veidā. Šim nolūkam mātesuzņēmumiem un meitasuzņēmumiem prudenciālās konsolidācijas ietvaros būtu jāievieš minētā kārtība, procesi un mehānismi savos meitasuzņēmumos, uz kuriem neattiecas Direktīva 2013/36/ES, tostarp tajos, kas reģistrēti trešās valstīs, ietverot ārzonu finanšu centrus, lai nodrošinātu stabilus pārvaldības mehānismus konsolidētā vai daļēji konsolidētā veidā. Attiecībā uz atalgojuma prasībām piemēro dažus izņēmumus saskaņā ar 109. panta 4. un 5. punktu²⁵. Kompetentajām struktūrām konsolidācijas iestādē un tās meitasuzņēmumos būtu jāsadarbjas un jāapmainās ar datiem un informāciju, ja vajadzīgs. Pārvaldības kārtībai, procesiem un mehānismiem būtu jānodrošina, ka konsolidācijas iestādei ir pietiekami daudz datu un informācijas, lai tā spētu izvērtēt grupas līmeņa riska profilu, kas raksturots 6.2. iedaļā.
84. Vadības struktūrai meitasuzņēmumā, uz kuru attiecas Direktīva 2013/36/ES, individuālā līmenī būtu jāpieņem un jāīsteno grupas līmeņa pārvaldības politikas, kas izstrādātas konsolidētā vai daļēji konsolidētā līmenī, tādā veidā, kas atbilst visām konkrētajām prasībām saskaņā ar ES un valsts tiesību aktiem.
85. Konsolidētā un daļēji konsolidētā līmenī konsolidācijas iestādei būtu jānodrošina, ka grupas līmeņa pārvaldības politikas ievēro visas iestādes un citas vienības prudenciālās konsolidācijas tvērumā, tostarp to meitasuzņēmumi, ja uz tiem, nevis uz pašām, attiecas Direktīva 2013/36/ES. Īstenojot pārvaldības politikas, konsolidācijas iestādei būtu jānodrošina, ka tiek izveidoti stabili pārvaldības mehānismi katram meitasuzņēmumam, un jāizstrādā īpaša kārtība, procesi un mehānismi gadījumiem, kad uzņēmējdarbība nav organizēta ar atsevišķu juridisku personu starpniecību, bet gan darbības jomu sistēmā, kas ietver daudzas juridiskas personas.
86. Konsolidācijas iestādei būtu jāņem vērā visu tās meitasuzņēmumu intereses un tas, kā stratēģijas un politikas ilgtermiņā veicina katra meitasuzņēmuma intereses un grupas intereses kopumā.
87. Mātesuzņēmumiem un to meitasuzņēmumiem būtu jānodrošina, ka iestādes un vienības grupas ietvaros atbilst visām konkrētajām prasībām jebkurā attiecīgā jurisdikcijā.
88. Konsolidācijas iestādei būtu jānodrošina, ka meitasuzņēmumiem, kas veic uzņēmējdarbību trešās valstīs un ir iekļauti prudenciālās konsolidācijas ietvaros, ir izstrādāta pārvaldības kārtība, procesi un mehānismi, kas atbilst grupas līmeņa pārvaldības politikai un prasībām, kuras noteiktas Direktīvas 2013/36/ES 74.–96. pantā un šajās pamatnostādnēs, ja vien tas nav nelikumīgi saskaņā ar trešās valsts tiesību aktiem.

²⁵ Skatīt arī EBI pamatnostādnes par pareizu atalgojuma politiku.

89. Direktīvas 2013/36/ES pārvaldības prasības un šīs pamatnostādnes piemēro iestādēm, neatkarīgi no tā, ka tās var būt trešās valsts mātesuzņēmuma meitasuzņēmumi. Ja trešās valsts mātesuzņēmuma ES meitas uzņēmums ir konsolidācijas iestāde, prudenciālās konsolidācijas joma neietver mātesuzņēmuma, kas atrodas trešā valstī, līmeni un citus minētā mātesuzņēmuma tiešos meitasuzņēmumus. Konsolidācijas iestādei būtu jānodrošina, ka tās pārvaldības politikā tiek ņemta vērā trešās valsts mātes iestādes grupas līmeņa pārvaldības politika, ciktāl tā nav pretrunā ar attiecīgajos ES tiesību aktos, tostarp Direktīvā 2013/36/ES, noteiktajām prasībām, kā arī šajās pamatnostādnēs izklāstītajām specifikācijām.
90. Izstrādājot politikas un dokumentējot pārvaldības mehānismus, iestādēm būtu jāņem vērā aspekti, kas minēti pamatnostādņu I pielikumā. Kaut arī šīs politikas un dokumentācija var būt iekļauta atsevišķos dokumentos, iestādēm būtu jāapsver iespēja tos apvienot vai atsaukties uz tiem vienotā pārvaldības sistēmas dokumentā.

8 Ārpakalpojumu politika²⁶

91. Vadības struktūrai būtu jāapstiprina un regulāri jāpārskata un jāatjaunina iestādes ārpakalpojumu politika, nodrošinot atbilstīgu izmaiņu savlaicīgu ieviešanu.
92. Ārpakalpojumu politikā būtu jāņem vērā ārpakalpojumu ietekme uz iestādes darbību un riskiem, ar ko tā saskaras (piemēram, operacionālajiem riskiem, tostarp juridiskajiem un IT riskiem; riskiem reputācijai un koncentrācijas riskiem). Šajā politikā būtu jāiekļauj ziņošanas un uzraudzības mehānismi, kas jāparedz no ārpakalpojumu līguma sākuma līdz beigām (tostarp biznesa lietas sagatavošana ārpakalpojumiem, ārpakalpojumu līguma noslēgšana, līguma izpilde līdz tā beigu termiņam, ārkārtas rīcības plāni un izejas stratēģijas). Iestāde saglabā pilnu atbildību par visiem ārpakalpojumā nodotajiem pakalpojumiem un darbībām, kā arī izrietošajiem vadības lēmumiem. Līdz ar to ārpakalpojumu politikai būtu skaidri jāapliecina, ka nodošana ārpakalpojumā neatbrīvo iestādi no tās tiesību aktos paredzētajiem pienākumiem un atbildības attiecībā pret klientiem.
93. Šai politikai būtu jānorāda, ka ārpakalpojumu mehānismi nedrīkst kavēt iestādes efektīvu uzraudzību klātienē vai neklātienē un nedrīkst būt pretrunā ne ar vienu uzraudzības ierobežojumu attiecībā uz pakalpojumiem un darbībām. Politikai būtu jāaptver arī ārpakalpojumi grupas ietvaros (t. i., pakalpojumi, ko sniedz atsevišķa juridiska persona iestādes grupas ietvaros) un jāņem vērā visi konkrētie grupas apstākļi.

²⁶ Skatīt arī: EBI pamatnostādnes par ārpakalpojumu izmantošanu ir pieejamas vietnē: <https://www.eba.europa.eu/regulation-and-policy/internal-governance/guidelines-on-outsourcing-arrangements>

IV sadaļa. Riska kultūra un uzvedība, veicot uzņēmējdarbību

9 Riska kultūra

94. Pareizai, pienācīgi rūpīgai un konsekventai riska kultūrai vajadzētu būt efektīvas iestādes riska pārvaldības pamatelementam un nodrošināt iestādēm iespēju pieņemt pareizus un informētus lēmumus.
95. Iestādēm būtu jāizstrādā integrēta iestādes līmeņa riska kultūra, pamatojoties uz pilnīgu izpratni un visaptverošu priekšstatu par riskiem, ar kuriem tās saskaras, un to, kā šos riskus pārvalda, ņemot vērā iestādes vēlmi uzņemties risku.
96. Iestādēm būtu jāizstrādā riska kultūra, izmantojot politikas, saziņu un personāla apmācību par iestādes darbībām, stratēģiju un riska profilu, un tām jāpielāgo šī saziņa un personāla apmācība tā, lai ņemtu vērā darbinieku pienākumus attiecībā uz riska uzņemšanos un riska pārvaldību.
97. Personālam vajadzētu būt pilnībā informētam par pienākumiem riska pārvaldības jomā. Riska pārvaldību nevajadzētu īstenot tikai riska speciālistiem vai iekšējās kontroles funkciju struktūrai vien. Uzņēmuma vienībām, ko pārtrauga vadības struktūra, vajadzētu būt primāri atbildīgām par risku pārvaldību ikdienā saskaņā ar iestādes politikām, procedūram un kontroles pasākumiem, ņemot vērā iestādes vēlmi uzņemties risku un riska kapacitāti.
98. Stingrā riska kultūrā būtu jāiekļauj, bet ne obligāti jāaprobežojas ar šādiem elementiem.
 - a. Signāls no augšas — vadības struktūrai vajadzētu būt atbildīgai par iestādes pamatvērtību un pamatvēlmju noteikšanu un paziņošanu. Tās locekļu uzvedībai būtu jāatbilst noteiktajām vērtībām. Iestāžu vadībai, tostarp personām, kuras pilda pamatfunkcijas, būtu jāsekmē personāla iekšēja informēšana par pamatvērtībām un pamatvēlmēm. Darbiniekiem būtu jārīkojas saskaņā ar visiem spēkā esošajiem likumiem un noteikumiem un laikus jāziņo augstāk par novēroto neatbilstību iestādē vai ārpus tās (piemēram, kompetentajai iestādei ziņošanas procesa ietvaros). Vadības struktūrai būtu nepārtraukti jāveicina, jāuzrauga un jānovērtē iestādes riska kultūra, jāizvērtē riska kultūras ietekme uz iestādes finansiālo stabilitāti, riska profilu un stabilu pārvaldību; un tai būtu jāveic izmaiņas pēc vajadzības.
 - b. Pārskatatbildība — attiecīgajiem darbiniekiem visos līmeņos būtu jāzina un jāizprot iestādes pamatvērtības un tādā mērā, kādā tas vajadzīgs viņu pienākumu veikšanai — iestādes vēlme uzņemties risku un riska kapacitāte. Viņiem būtu jāspēj pildīt savus pienākumus un jāapzinās, ka viņi būs atbildīgi par darbībām, kas saistītas ar iestādes uzvedību riska uzņemšanās jomā.
 - c. Efektīva saziņa un apšaubīšana — pareizai riska kultūrai būtu jāsekmē atklātas saziņas un efektīvas apšaubīšanas vide, kurā lēmumu pieņemšanas procesi veicina plašu viedokļu klāstu, ļauj pārbaudīt esošo praksi, stimulē personāla konstruktīvi kritisku attieksmi un veicina atklātas un konstruktīvas iesaistīšanās vidi visā organizācijā.

- d. Stimuli — atbilstošiem stimuliem vajadzētu būt būtiskai nozīmei, saskaņojot uzvedību riska uzņemšanās jomā ar iestādes riska profilu un ilgtermiņa interesēm²⁷.

10 Korporatīvās vērtības un rīcības kodekss

99. Vadības struktūrai būtu jāizstrādā, jāpieņem, jāievēro un jāveicina augsti ētiskie un profesionālie standarti, ņemot vērā iestādes konkrētās vajadzības un iezīmes, un jānodrošina minēto standartu ieviešana (pieņemot rīcības kodeksu vai citu līdzīgu instrumentu). Tai būtu arī jāpārbauda, kā personāls ievēro šos standartus. Attiecīgā gadījumā vadības struktūra var pieņemt un ieviest iestādes grupas līmeņa standartus vai kopīgos standartus, ko nosaka profesionālās asociācijas vai citas saistītas organizācijas.
100. Iestādēm būtu jānodrošina, lai darbinieki netiktu diskriminēti sava dzimuma, rases, ādas krāsas, etniskās vai sociālās izcelsmes, ģenētisko īpatnību, valodas, reliģijas vai pārliecības, politisko vai jebkuru citu uzskatu, piederības nacionālai minoritātei, īpašuma, izcelsmes, invaliditātes, vecuma vai seksuālās orientācijas dēļ.
101. Iestāžu politikai vajadzētu būt dzimumneitrālai. Tas ietver, bet neaprobežojas tikai ar atalgojumu, darbā pieņemšanas politiku, karjeras attīstību un pēctecības plāniem, piekļuvi apmācībai un spēju pieteikties uz iekšējām vakancēm. Iestādēm būtu jānodrošina vienlīdzīgas iespējas²⁸ visiem darbiniekiem neatkarīgi no viņu dzimuma, tostarp attiecībā uz karjeras perspektīvām, un jācenšas uzlabot nepietiekami pārstāvētā dzimuma pārstāvību vadības struktūras amatos, kā arī to darbinieku grupā, kuriem ir vadības pienākumi, kā noteikts Komisijas deleģētajā regulā (regulatīvi tehniskie standarti (RTS) attiecībā uz identificētajiem darbiniekiem)²⁹. Iestādēm būtu jāuzrauga vīriešu un sieviešu darba samaksas atšķirības tendences atsevišķi attiecībā uz identificētajiem darbiniekiem (izņemot vadības struktūras locekļus), vadības struktūras locekļiem, kas pilda vadības funkcijas, vadības struktūras locekļiem, kas pilda uzraudzības funkcijas, un citiem darbiniekiem. Iestādēm vajadzētu būt ieviestai politikai, kas atvieglo darbinieku reintegrāciju pēc grūtniecības un dzemdību atvaļinājuma, paternitātes atvaļinājuma vai bērna kopšanas atvaļinājuma.
102. Īstenoto standartiem vajadzētu būt vēršoties uz to, lai uzlabotu iestādes stabilas pārvaldības kārtību un samazinātu riskus, kuriem iestāde ir pakļauta, jo īpaši operacionālos un reputācijas riskus, kuri var būtiski nelabvēlīgi ietekmēt iestādes rentabilitāti un ilgtspējību, radot pamatu naudassodiem, tiesvedības izdevumiem, kompetento iestāžu noteiktiem ierobežojumiem, citām finansiālām sankcijām un kriminālsodiem, kā arī zīmola vērtības un patērētāju uzticības zudumam.

²⁷ Skatīt arī EBI pamatnostādnes par pareizu atalgojuma politiku saskaņā ar Direktīvas 2013/36/ES 74. panta 3. punktu un 75. panta 2. punktu un atklājamo informāciju saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 575/2013 450. pantu (EBA/GL/2015/22), kas pieejamas adresē: <https://www.eba.europa.eu/regulation-and-policy/remuneration>.

²⁸ Skatīt arī Eiropas Parlamenta un Padomes 2006. gada 5. jūlija Direktīvu 2006/54/EK par tāda principa īstenošanu, kas paredz vienlīdzīgas iespējas un attieksmi pret vīriešiem un sievietēm nodarbinātības un profesijas jautājumos.

²⁹ Skatīt arī EBI pamatnostādnes par dzimumneitrālu atalgojuma politiku.

103. Vadības struktūrai vajadzētu būt skaidrai un dokumentētai politikai par to, kā šos standartus sasniegt. Minētajām politikām būtu:

- a. jāatgādina darbiniekiem, ka visas iestādes darbības būtu veicamas saskaņā ar spēkā esošiem tiesību aktiem un iestādes korporatīvajām vērtībām;
- b. jāveicina riska apzināšanās ar stingras riska kultūras starpniecību saskaņā ar pamatnostādņu 9. iedaļu, popularizējot vadības struktūras vēlmi, lai darbības nepārsniegtu definēto vēlmi uzņemties risku un iestādes noteiktos ierobežojumus, kā arī attiecīgos darbinieku pienākumus;
- c. jānosaka principi un jāsniedz piemēri attiecībā uz pieņemamu un nepieņemamu rīcību, kas jo īpaši saistīta ar nepatiesu ziņu sniegšanu par finansēm un pārkāpumiem, ekonomisko un finanšu noziedzību, tostarp, bet ne tikai, krāpšanu, nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanu un teroristu finansēšanu, pretmonopola praksi, finanšu sankcijām, kukuļošanu un korupciju, tirgus manipulāciju, maldinošu pārdošanu un citiem patērētāju aizsardzības jomas tiesību aktu pārkāpumiem, nodokļu pārkāpumiem, kas izdarīti tieši vai netieši, tostarp izmantojot nelikumīgas vai aizliegtas dividenžu arbitrāžas shēmas;
- d. jāizskaidro tas, ka tiek gaidīts, lai personāls, papildus tiesību aktu un normatīvo prasību un iekšējo politiku ievērošanai, uzvestos ar cieņu un godaprātu un pildītu savus pienākumus ar pienācīgu prasmi, rūpību un uzcītību; un
- e. jānodrošina tas, ka personāls ir informēts par iespējamajiem iekšējajiem un ārējajiem disciplinārsodiem, tiesvedību un sankcijām, ar ko sodīs par nepareizu un nepieņemamu uzvedību.

104. Iestādēm būtu jāuzrauga šo standartu ievērošana un jānodrošina personāla informētība, piemēram, rīkojot apmācības. Iestādēm būtu jādefinē struktūra, kas atbild par rīcības kodeksa vai cita līdzīga instrumenta ievērošanas uzraudzību un pārkāpumu izskatīšanu, un jāizstrādā kārtība, kā rīkoties neievērošanas gadījumos. Par rezultātiem būtu regulāri jāinformē vadības struktūra.

11 Interesu konflikta novēršanas politika iestādes līmenī

105. Vadības struktūrai būtu jāatbild par efektīvu politiku īstenošanas un uzturēšanas iedibināšanu, apstiprināšanu un pārraudzību, lai apzinātu, izvērtētu, pārvaldītu un mazinātu vai novērstu faktiskus un potenciālus interešu konfliktus iestādes līmenī, piemēram, tos, kas izriet no dažādām darbībām un pienākumiem, kuri jāpilda iestādei, dažādām iestādēm prudenciālās konsolidācijas ietvaros vai dažādām darbības jomām vai vienībām iestādē vai attiecībā uz ārējām iesaistītām personām.

106. Iestādēm organizatorisko un administratīvo mehānismu ietvaros būtu jāveic pietiekami pasākumi, lai nepieļautu, ka interešu konflikti nelabvēlīgi ietekmē klientu intereses.

107. Iestāžu pasākumi interešu konfliktu pārvaldīšanai vai, ja attiecināms, mazināšanai jādokumentē, un tiem cita starpā būtu jāietver:
- a. atbilstoša pienākumu sadale, piemēram, darījumu apstrādes vai pakalpojumu sniegšanas konfliktējošo darbību uzticēšana dažādām personām vai konfliktējošo darbību uzraudzības un ziņošanas pienākumu uzticēšana dažādām personām;
 - b. informācijas barjeru uzstādīšana, piemēram, fiziski nodalot noteiktas darbības jomas vai vienības; un

12 Interesu konflikta politika darbiniekiem³⁰

108. Vadības struktūrai būtu jāatbild par efektīvu politiku īstenošanas un uzturēšanas iedibināšanu, apstiprināšanu un pārraudzību, lai apzinātu, izvērtētu, pārvaldītu un mazinātu vai novērstu faktiskus un potenciālus konfliktus starp iestādes interesēm un darbinieku, tostarp vadības struktūras locekļu, privātajām interesēm, kas var negatīvi ietekmēt viņu pienākumu un uzdevumu izpildi. Konsolidācijas iestādei konsolidētā vai daļēji konsolidētā veidā šīs intereses būtu jāņem vērā grupas līmeņa interešu konflikta politikā.
109. Politikai būtu jātiecas apzināt darbinieku interešu konfliktus, tostarp arī viņu tuvāko ģimenes locekļu intereses. Iestādēm būtu jāņem vērā tas, ka interešu konflikti var rasties ne tikai no esošajām, bet arī no iepriekšējām personiskām vai profesionālajām attiecībām. Rodoties interešu konfliktiem, iestādēm būtu jāizvērtē to būtiskums un jāizlemj, kādi mazināšanas pasākumi būtu jāveic un kā tos pareizi īstenot.
110. Attiecībā uz interešu konfliktiem, kas var izrietēt no pagātnes attiecībām, iestādēm būtu jānosaka atbilstošs laika periods, par kuru tās vēlas, lai darbinieki paziņotu šādus interešu konfliktus, ja tie joprojām var ietekmēt darbinieku rīcību un līdzdalību lēmumu pieņemšanā.
111. Politikai būtu jāaptver vismaz šādas situācijas vai attiecības, kurās var rasties interešu konflikti:
- a. saimnieciskas intereses (piemēram, akcijas, citas īpašumtiesības un daļas, finanšu holdingi un cita saimnieciska ieinteresētība komerciālos klientos, intelektuālā īpašuma tiesības, aizdevumi, ko iestāde piešķir darbiniekam piederošam uzņēmumam, dalība struktūrā vai īpašumtiesības uz to vai uz vienību ar konfliktējošām interesēm);
 - b. personiskas vai profesionālas attiecības ar būtisku daļu īpašniekiem iestādē;
 - c. personiskas vai profesionālas attiecības ar iestādes vai vienību, kas iekļautas prudenciālās konsolidācijas jomā, darbiniekiem (piemēram, ģimenes attiecības);

³⁰ Šī iedaļa būtu jāizprot kopā ar ESMA un EBI kopīgajām pamatnostādnēm par vadības struktūras locekļu un personu, kas pilda pamatfunkcijas, piemērotības novērtēšanu saskaņā ar Direktīvu 2013/36/ES un Direktīvu 2014/65/ES.

- d. cits darbs un iepriekšēja nodarbinātība nesenā pagātnē (piemēram, piecu gadu laikā);
 - e. personiskas vai profesionālas attiecības ar attiecīgām ārējām iesaistītajām personām (piemēram, saistība ar materiālu piegādātājiem, konsultāciju vai citu pakalpojumu sniedzējiem); un
 - f. politiska ietekme vai politiskas attiecības.
112. Neraugoties uz iepriekš teikto, iestādēm būtu jāņem vērā tas, ka iestādes akcionāra statuss vai privātu kontu vai aizdevumu esamība, izmantojot citus iestādes sniegtos pakalpojumus, nevajadzētu radīt situāciju, kurā darbinieku atzīst par interešu konfliktā esošu, ja viņš saglabā atbilstošu *de minimis* distanci.
113. Politikā būtu jāparedz ziņošanas un informēšanas procesi, vēršoties pie funkcijas struktūras, kas ir atbildīga saskaņā ar šo politiku. Darbiniekiem būtu jāuzliek pienākums laikus iekšēji izpaust jebkuru aspektu, kas var izraisīt vai jau ir izraisījis interešu konfliktu.
114. Politikai būtu jānodala pastāvīgie interešu konflikti, kas jāpārvalda visu laiku, un interešu konflikti, kas rodas pēkšņi, saistībā ar kādu atsevišķu notikumu (piemēram, darījumu, pakalpojuma sniedzēja atlasīti utt.), un ko parasti var pārvaldīt ar vienreizēju pasākumu. Jebkurā gadījumā pieņemto lēmumu pamatā vajadzētu būt iestādes interesēm.
115. Politikai būtu jānosaka procedūras, pasākumi, dokumentēšanas prasības un pienākumi interešu konfliktu apzināšanai un novēršanai, to būtiskuma novērtēšanai un mazināšanas pasākumu veikšanai. Šādās procedūrās, prasībās, pienākumos un pasākumos būtu jāparedz arī:
- a. konfliktējošo darbību vai darījumu uzticēšana dažādām personām;
 - b. neatbilstīgi lielas ietekmes uz iestādi liegšana darbiniekiem, kuri darbojas arī ārpus iestādes, attiecībā uz šīm citām darbībām;
 - c. pienākuma noteikšana vadības struktūras locekļiem atturēties no balsošanas par jebkuru jautājumu, ja viņiem ir vai var būt interešu konflikts vai ja šo locekļu objektivitāti vai spēju pareizi izpildīt pienākumus pret iestādi var apdraudēt kādā citā veidā;
 - d. aizliegums vadības struktūras locekļiem ieņemt direktoru amatus konkurējošās iestādēs, ja vien tie nav saistīti ar iestādēm, kuras pieder tai pašai institucionālās aizsardzības sistēmai, kā minēts Regulas (ES) Nr. 575/2013 113. panta 7. punktā, kredītiestādēm, kas pastāvīgi saistītas ar centrālo struktūru, kā minēts Regulas (ES) Nr. 575/2013 10. pantā, vai iestādēm, kas ietilpst prudenciālās konsolidācijas jomā.
116. Politikai būtu īpaši jāattiecas uz interešu konflikta risku vadības struktūras līmenī un jāsniedz pietiekami norādījumi interešu konflikta apzināšanai un pārvaldībai, ja tie var mazināt

vadības struktūras locekļu spēju pieņemt objektīvus un neitrālus lēmumus ar mērķi pilnībā apmierināt iestādes intereses. Iestādēm būtu jāņem vērā, ka interešu konflikti var ietekmēt vadības struktūras locekļu prāta neatkarību³¹.

117. Mazinot konstatētos vadības struktūras locekļu interešu konfliktus, iestādēm būtu jādokumentē veiktie pasākumi, tostarp pamatojums par to, cik tie ir efektīvi, lai nodrošinātu objektīvu lēmumu pieņemšanu.
118. Faktiski vai iespējami interešu konflikti, kas izpausti atbildīgajai iestādes struktūrai, pienācīgi jāizvērtē un jāpārvalda. Apzinot darbinieka interešu konfliktu, iestādei jādokumentē pieņemtais lēmums, jo īpaši gadījumā, ja šis interešu konflikts un ar to saistītie riski tiek pieņemti, un, ja šis interešu konflikts ir pieņemts, kā tas ir ticis apmierinoši mazināts vai novērsts.
119. Visi faktiskie un potenciālie interešu konflikti vadības struktūras līmenī — gan individuālie, gan kolektīvie — ir atbilstoši jādokumentē, jāpaziņo vadības struktūrai un jāapspiež, vadības struktūrai par tiem ir jāpieņem lēmums un tie pienācīgi jāpārvalda.

12.1 Politika interešu konfliktu novēršanas jomā attiecībā uz aizdevumiem un citiem darījumiem ar vadības struktūras locekļiem un ar tiem saistītajām pusēm

120. Kā daļu no interešu konfliktu novēršanas politikas attiecībā uz darbiniekiem (12. iedaļa) un vadības struktūras locekļu interešu konfliktu pārvaldību, kā noteikts 117. punktā, vadības struktūrai būtu jāievieš sistēma interešu konfliktu konstatēšanai un pārvaldībai saistībā ar aizdevumu piešķiršanu un citu darījumu (piemēram, faktoringa, līzinga, nekustamā īpašuma darījumu u. c.) slēgšanu ar vadības struktūras locekļiem, kā arī ar viņiem saistītajām pusēm.
121. ³²Neskarot Direktīvas 2013/36/ES transponēšanu valsts līmenī, iestādes var apsvērt papildu saistīto pušu kategorijas, uz kurām tās pilnībā vai daļēji attiecina savu interešu konfliktu novēršanas regulējumu attiecībā uz aizdevumiem un citiem darījumiem.
122. Interešu konfliktu novēršanas regulējumam būtu jānodrošina, ka lēmumi par aizdevumu piešķiršanu un citu darījumu veikšanu ar vadības struktūras locekļiem un ar viņiem saistītajām pusēm tiek pieņemti objektīvi, bez interešu konfliktu nepamatotas ietekmes un ka tos parasti īsteno atbilstoši nesaistītu pušu darījuma principam.
123. Vadības struktūrai būtu jānosaka piemērojamie lēmumu pieņemšanas procesi, kas jāievēro, lai piešķirtu aizdevumus un veiktu citus darījumus ar vadības struktūras locekļiem un ar viņiem saistītajām pusēm. ³³ Šajā regulējumā var paredzēt diferenciāciju starp standarta

³¹ Skatīt arī kopīgās ESMA un EBI pamatnostādnes par vadības struktūras locekļu un personu, kas pilda pamatfunkcijas, piemērotības novērtēšanu saskaņā ar Direktīvu 2013/36/ES un Direktīvu 2014/65/ES.

³² Skatīt arī Bāzeles komitejas 20. pamatprincipu

³³ Uzņēmējdarbības darījumi ietver aizdevumus un citus darījumus (piemēram, līzingu, faktoringu, pakalpojumus saistībā ar sākotnējiem publiskiem piedāvājumiem (IPO), apvienošanu un pārņemšanu, īpašuma pārdošanu un pirkšanu).

uzņēmējdarbības darījumiem, kas noslēgti parastajā uzņēmējdarbības gaitā un noslēgti saskaņā ar parastiem tirgus noteikumiem, un aizdevumiem un darījumiem ar darbiniekiem, kas noslēgti saskaņā ar visiem darbiniekiem pieejamajiem nosacījumiem. Turklāt interešu konfliktu novēršanas regulējumā un lēmumu pieņemšanas procesā var nošķirt materiālos un nemateriālos aizdevumus un citus darījumus, dažādu veidu aizdevumus un citus darījumus un faktiskos vai iespējamos interešu konfliktus, ko tie var radīt.

124. struktūrai būtu jānosaka atbilstošas robežvērtības (piemēram, katram produkta veidam vai atkarībā no nosacījumiem), kuru pārsniedzot, vienmēr būtu vajadzīgs vadības struktūras apstiprinājums attiecīgajam aizdevumam vai citam darījumam ar vadības struktūras locekli vai ar viņu saistītām pusēm. Lēmumus par būtiskiem aizdevumiem vai citiem būtiskiem darījumiem ar vadības struktūras locekļiem, kas netiek noslēgti saskaņā ar parastiem tirgus noteikumiem, bet ar visiem darbiniekiem pieejamajiem nosacījumiem, vienmēr būtu jāpieņem vadības struktūrai.
125. Vadības struktūras loceklim, kas gūst labumu no šāda būtiska aizdevuma vai cita būtiska darījuma, vai šīs struktūras loceklim, kas ir saistīts ar šā darījuma partneri, nevajadzētu būt iesaistītam lēmumu pieņemšanā.
126. Lemjot par aizdevumu vai citu darījumu ar vadības struktūras locekli vai ar viņu saistītajām pusēm, iestādēm pirms lēmuma pieņemšanas būtu jānovērtē risks, kuram iestāde varētu būt pakļauta šā darījuma dēļ.
127. Ja aizdevumi tiek organizēti kā kredītlīnija (piemēram, konta pārtēriņš), būtu jādokumentē sākotnējais lēmums un tā grozījumi. Šādu saskaņotu kredītlīniju izmantošana ar noteiktiem ierobežojumiem nebūtu jāuzskata par jaunu lēmumu par aizdevumu vadības struktūras loceklim vai ar viņu saistītai pusei. Ja kredītlīnijas grozījums ir būtisks saskaņā ar iestādes politiku, būtu jāveic jauns novērtējums un jāpieņem lēmums.
128. Lai nodrošinātu atbilstību iestāžu interešu konfliktu novēršanas politikai, tām būtu jānodrošina, ka visas attiecīgās iekšējās kontroles procedūras pilnībā piemēro aizdevumiem un citiem darījumiem ar vadības struktūras locekļiem vai ar viņiem saistītām pusēm un ka tajā vadības struktūras līmenī, kas pilda uzraudzības funkcijas, tiek ieviesta piemērota uzraudzības sistēma.

12.2 Dokumentācija par aizdevumiem vadības struktūras locekļiem un ar viņiem saistītajām pusēm un papildu informācija

129. Direktīvas 2013/36/ES 88. panta 1. punkta nolūkā iestādēm būtu pienācīgi jādokumentē dati par aizdevumiem³⁴ vadības struktūras locekļiem un ar viņiem saistītajām pusēm, tostarp vismaz:

- a. debitora vārds un uzvārds un tā statuss (t. i., vadības struktūras vai saistītās puses loceklis) un attiecībā uz aizdevumiem saistītajai pusei, tās vadības struktūras loceklis, ar kuru attiecīgā persona ir saistīta, un attiecību ar saistīto pusi būtība;
- b. aizdevuma veids/būtība un summa;
- c. aizdevumam piemērojamie noteikumi;
- d. aizdevuma apstiprināšanas datums;
- e. tās personas vārds vai struktūras nosaukums un sastāvs, kura pieņēmusi lēmumu apstiprināt aizdevumu, un piemērojamie nosacījumi;
- f. fakts (jā/nē) par to, vai aizdevums ir piešķirts saskaņā ar tirgus nosacījumiem; un
- g. fakts (jā/nē) par to, vai aizdevums ir piešķirts saskaņā ar nosacījumiem, kas pieejami visiem darbiniekiem.

130. Iestādēm būtu jānodrošina, ka visu vadības struktūras locekļiem un ar viņiem saistītajām pusēm izsniegto aizdevumu dokumentācija ir pilnīga un atjaunināta un ka iestāde pēc pieprasījuma bez nepamatotas kavēšanās var darīt pieejamu kompetentajām iestādēm pilnīgu dokumentāciju atbilstīgā formātā.

131. Ja aizdevums vadības struktūras loceklim vai ar viņu saistītām pusēm pārsniedz 200 000 EUR, iestādēm vajadzētu būt iespējai pēc pieprasījuma sniegt kompetentajai iestādei šādu papildu informāciju:

- a. aizdevuma procentuālā daļa un visu to aizdevumu neatmaksāto summu procentuālā daļa, kas izsniegti vienam un tam pašam debitoram, salīdzinājumā ar:
 - i. pirmā līmeņa kapitāla un otrā līmeņa kapitāla summu un
 - ii. iestādes pirmā līmeņa pamata kapitālu;
- b. tas, vai aizdevums ir daļa no liela riska darījuma³⁵; un
- c. visu to aizdevumu neatmaksāto summu relatīvais īpatsvars, kas izsniegti vienam un tam pašam debitoram un ko aprēķina procentos, dalot kopējo neatmaksāto

³⁴ Skatīt arī EBI pamatnostādnes par aizdevumu iniciēšanu, kas pieejamas tīmekļa vietnē: <https://eba.europa.eu/regulation-and-policy/credit-risk/guidelines-on-loan-origination-and-monitoring>

³⁵ Skatīt arī Regulas (ES) Nr. 575/2013 IV daļu un jo īpaši 392. pantu.

summu ar visu aizdevumu kopsummu, ko vēl nav atmaksājuši vadības struktūras locekļi un ar viņiem saistītās puses.

13 Iekšējās brīdināšanas procedūras

132. Iestādēm jāizstrādā un jāuztur atbilstošas iekšējās brīdināšanas politikas un procedūras, lai darbinieki varētu ziņot par reglamentēto vai iekšējo prasību potenciāliem vai faktiskiem pārkāpumiem, tostarp, bet neaprobežojoties ar Regulas (ES) Nr. 575/2013 prasībām un tām valsts tiesību aktu prasībām, ar ko transponē Direktīvu 2013/36/ES, vai iekšējās pārvaldības mehānismiem, izmantojot īpašu neatkarīgu un autonomu kanālu. Darbiniekiem, kuri ziņo, nedrīkst prasīt obligāti iesniegt pierādījumus par pārkāpumu, tomēr viņiem nepieciešama pietiekama pārliecība, ka viņi norāda apmierinošu iemeslu izmeklēšanas sākšanai. Iestādēm arī jāīsteno atbilstīgi procesi un procedūras, kas nodrošina, ka tās pilda savus pienākumus saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas (ES) 2019/1937 (2019. gada 23. oktobris) par to personu aizsardzību, kuras ziņo par Savienības tiesību aktu pārkāpumiem, īstenošanu valsts līmenī.
133. Lai novērstu interešu konfliktus, darbiniekiem būtu jādod iespēja ziņot par pārkāpumiem ārpus parastajai pārskatu sniegšanas kārtībai (piemēram, ar darbības atbilstības uzraudzības funkcijas struktūras, iekšējās revīzijas struktūras vai neatkarīgas iekšējās ziņošanas procedūras starpniecību). Brīdināšanas procedūrām jānodrošina personas datu aizsardzība, gan attiecībā uz personu, kura ziņo par pārkāpumiem, gan attiecībā uz fizisko personu, kas, iespējams, ir atbildīga par pārkāpumu, saskaņā ar Direktīvu 2016/679/EK³⁶ (VDAR).
134. Brīdināšanas procedūras jādara pieejamas visiem iestādes darbiniekiem.
135. Informācija, ko darbinieki snieguši saskaņā ar brīdināšanas procedūrām, attiecīgā gadījumā ir jānodod vadības struktūrai un citām atbildīgajām struktūrām, kas definētas iekšējās brīdināšanas politikā. Ja to pieprasa darbinieks, kurš ziņojis par pārkāpumu, informācija vadības struktūrai un citām atbildīgajām struktūrām jānodod anonimizētā veidā. Iestādes var arī nodrošināt ziņošanas procesu, kas ļauj iesniegt informāciju anonīmi.
136. Iestādēm jānodrošina, lai persona, kas ziņojusi par pārkāpumu, tiktu pienācīgi aizsargāta pret jebkuru negatīvu ietekmēšanu, piemēram, attriebību, diskrimināciju vai cita veida netaisnu attieksmi. Iestādei jānodrošina, lai neviena tās kontrolē esoša persona neiesaistītos par pārkāpumu ziņojušās personas vajāšanā, un jāveic atbilstoši pasākumi pret tiem, kuri ir vainīgi jebkādā šādā vajāšanā.
137. Iestādēm arī jāaizsargā ziņojušās personas pret jebkurām negatīvām sekām gadījumos, kad izmeklēšana neatrod pierādījumus, kas pamatotu pasākumu veikšanu pret minēto personu. Ja šādi pasākumi tiek veikti, iestādēm tie jāveic tādā veidā, lai aizsargātu attiecīgo personu pret netiešām negatīvām sekām, kas pārsniedz veiktā pasākuma mērķi.

³⁶ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2016/679 (2016. gada 27. aprīlis) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Direktīvu 95/46/EK (Vispārīgā datu aizsardzības regula).

138. Jo īpaši iekšējām brīdināšanas procedūrām:

- a. vajadzētu būt dokumentētām (piemēram, personāla rokasgrāmatās);
- b. būtu jāparedz skaidri noteikumi, kas nodrošina informācijas par ziņošanu, paziņotajām personām un pārkāpumu konfidencialu apstrādi saskaņā ar Direktīvu 95/2016/EK, ja vien tās izpaušana nav paredzēta valsts tiesību aktos saistībā ar papildu izmeklēšanu vai turpmākiem tiesas procesiem;
- c. būtu jāaizsargā personas, kuras pauž bažas, pret vajāšanu par paziņojamu pārkāpumu izpaušanu;
- d. būtu jānodrošina, lai paziņotie potenciālie vai faktiskie pārkāpumi tiktu izvērtēti un paziņoti tālāk, tostarp attiecīgā gadījumā — attiecīgai kompetentai iestādei vai tiesībsardzības iestādei;
- e. ja iespējams, būtu jānodrošina, lai personai, kura brīdinājusi par potenciālu vai faktisku pārkāpumu, tiktu sniegts apstiprinājums par informācijas saņemšanu;
- f. būtu jānodrošina paziņotā pārkāpuma izmeklēšanas rezultātu izsekošana; un
- g. būtu jānodrošina pienācīga reģistrēšana.

14 Ziņošana kompetentajām iestādēm par pārkāpumiem

139. Kompetentajām iestādēm būtu jāizveido efektīvi un droši mehānismi, lai iestāžu darbinieki varētu ziņot kompetentajām iestādēm par attiecīgiem reglamentēto prasību iespējamiem vai faktiskiem pārkāpumiem, tostarp, bet neaprobežojoties ar Regulas (ES) Nr. 575/2013 prasībām un tām valsts tiesību aktu prasībām, ar ko transponē Direktīvu 2013/36/ES. Šajos mehānismos būtu jāietver vismaz:

- a. īpašas procedūras pārkāpumu ziņojumu pieņemšanai un turpmākai rīcībai, piemēram, īpaša šādu ziņojumu nodaļa, vienība vai struktūra;
- b. atbilstoša aizsardzība, kā minēts 13. iedaļā;
- c. personas datu aizsardzība, gan attiecībā uz fizisko personu, kura ziņo par pārkāpumiem, gan attiecībā uz fizisko personu, kura, iespējams, ir atbildīga par pārkāpumu, saskaņā ar Regulu 2016/679/EK (Vispārīgo datu aizsardzības regulu); un
- d. skaidras procedūras, kā noteikts 13. punktā.

140. Neskarot iespēju ziņot par pārkāpumiem, izmantojot kompetento iestāžu izveidotos mehānismus, kompetentās iestādes var mudināt darbiniekus vispirms izmēģināt un censties izmantot viņu iestāžu iekšējās brīdināšanas procedūras.

V sadaļa. Iekšējās kontroles sistēma un mehānismi

15 Iekšējās kontroles sistēma

141. Iestādēm jāveido un jāuztur tāda kultūra, kas veicina pozitīvu attieksmi pret riska kontroli un atbilstību iestādē, un stabila un visaptveroša iekšējās kontroles sistēma. Šīs sistēmas ietvaros iestādes darbības jomām vajadzētu būt atbildīgām par to risku pārvaldīšanu, ko tās rada ar savu darbību, un būtu jāizveido kontroles pasākumi, kas tiecas nodrošināt atbilstību iekšējām un ārējām prasībām. Iestādēm kā šīs sistēmas daļa būtu jāizveido iekšējās kontroles funkciju struktūras ar atbilstošām un pietiekamām pilnvarām, lielumu un piekļuvi vadības struktūrai, lai tās spētu izpildīt savus uzdevumus, un riska pārvaldības sistēmu.
142. Attiecīgās iestādes iekšējās kontroles sistēma katrā gadījumā būtu atsevišķi jāpielāgo tās darbības īpatnībām, sarežģītībai un saistītajiem riskiem, ņemot vērā arī grupas vajadzības. Attiecīgajām iestādēm būtu jāorganizē nepieciešamās informācijas apmaiņa tādā veidā, lai nodrošinātu katras vadības struktūras, darbības jomas un iekšējās vienības, tostarp katras iekšējās kontroles funkciju struktūras, spēju pildīt tās pienākumus. Tas nozīmē, piemēram, nepieciešamo apmaiņu ar atbilstošu informācijas apmaiņu starp darbības jomām un darbības atbilstības uzraudzības funkciju un nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas un teroristu finansēšanas novēršanas atbilstības funkciju, ja tā ir atsevišķa kontroles funkcija grupas līmenī un starp iekšējās kontroles funkciju struktūru vadītājiem grupas līmenī un iestādes vadības struktūru.
143. Iestādēm būtu jāīsteno atbilstīgi procesi un procedūras, kas nodrošina, ka tās pilda savus pienākumus nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas novēršanas un teroristu finansēšanas apkarošanas saistībā. Iestādēm būtu jānovērtē risks, ka tās var tikt izmantotas nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas / teroristu finansēšanas vajadzībām, un vajadzības gadījumā jāveic ierobežošanas pasākumi, lai mazinātu šos riskus, kā arī ar tiem saistītos operacionālos un reputācijas riskus. Iestādēm būtu jāveic pasākumi, lai nodrošinātu, ka to darbinieki ir informēti par šādiem nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas / teroristu finansēšanas riskiem un par nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas / teroristu finansēšanas ietekmi uz iestādi un finanšu sistēmas integritāti.
144. Iekšējās kontroles sistēmai būtu jāattiecas uz visu organizāciju, tostarp uz vadības struktūras pienākumiem un uzdevumiem, un uz visu darbības jomu un iekšējo vienību darbībām, tostarp uz iekšējās kontroles funkciju struktūrām, ārpalpojuma nodotajām darbībām un izplatīšanas kanāliem.
145. Iestādes iekšējās kontroles sistēmai būtu jānodrošina:

- a. efektīvas un lietderīgas darbības;
- b. piesardzīga uzņēmējdarbības veikšana;
- c. atbilstoša risku apzināšana, izmērīšana un mazināšana;
- d. iekšēji un ārēji paziņotās finanšu un nefinanšu informācijas drošums;
- e. pareizas administratīvās un grāmatvedības uzskaites procedūras; un
- f. atbilstība tiesību aktiem, noteikumiem, uzraudzības prasībām un iestādes iekšējām politikām, procesiem, noteikumiem un lēmumiem.

16 Iekšējās kontroles sistēmas ieviešana

146. Vadības struktūrai būtu jāatbild par iekšējās kontroles sistēmas, procesu un mehānismu piemērotības un efektivitātes nodrošināšanu un uzraudzību, kā arī par visu darbības jomu un iekšējo vienību pārraudzību, tostarp iekšējās kontroles funkciju (piemēram, tādu kā riska pārvaldība, darbības atbilstības uzraudzība, nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas / teroristu finansēšanas novēršanas atbilstība, ja tās ir nošķirtas no darbības atbilstības uzraudzības funkcijas, un iekšējās revīzijas funkcijas) uzraudzību. Iestādēm būtu jāizstrādā, jāuztur un regulāri jāatjaunina atbilstošas rakstveida iekšējās kontroles politikas, mehānismi un procedūras, kas jāapstiprina vadības struktūrai.
147. Iestādei vajadzētu būt skaidram, pārredzamam un dokumentētam lēmumu pieņemšanas procesam un skaidram pienākumu un pilnvaru sadalījumam iekšējās kontroles sistēmā, tostarp darbības jomās, iekšējās vienībās un iekšējās kontroles funkciju struktūrās.
148. Iestādēm būtu jāinformē par šīm politikām, mehānismiem un procedūrām visi darbinieki, un tas ir jādara katru reizi, kad notiek būtiskas izmaiņas.
149. Ieviešot iekšējās kontroles sistēmu, iestādēm būtu jānosaka atbilstošs pienākumu nošķirums — piemēram, uzticot dažādām personām konfliktējošas darbības darījumu apstrādē vai pakalpojumu sniegšanā vai uzticot dažādām personām konfliktējošu darbību uzraudzības un ziņošanas pienākumus, kā arī izveidojot informācijas barjeras, piemēram, fiziski nošķirot noteiktas nodaļas.
150. Iekšējās kontroles funkciju struktūrām to attiecīgajās kompetences jomās būtu jāpārbauda, vai iekšējās kontroles sistēmā izstrādātās politikas, mehānismi un procedūras tiek pareizi ieviestas.
151. Iekšējās kontroles funkciju struktūrām būtu regulāri jāiesniedz vadības struktūrai rakstveida ziņojumi par apzinātajiem būtiskajiem trūkumiem. Šajos ziņojumos attiecībā uz katru jaunu konstatēto būtisko trūkumu jānorāda attiecīgie saistītie riski, ietekmes novērtējums,

ieteikumi un korektīvie pasākumi. Vadības struktūrai savlaicīgi un efektīvi jāpārlicinās par iekšējās kontroles funkciju konstatējumiem un jāpieprasa piemērotas korektīvas darbības. Jāizveido formāla pārraudzības procedūra attiecībā uz konstatējumiem un veiktajiem korektīvajiem pasākumiem.

17 Riska pārvaldības sistēma

152. Vispārējās iekšējās kontroles sistēmas ietvaros iestādēm būtu jāizveido visaptveroša iestādes līmeņa riska pārvaldības sistēma, kas aptver visas darbības jomas un iekšējās vienības, tostarp iekšējās kontroles funkciju struktūras, pilnībā atzīstot visu risku iedarbības ekonomisko nozīmi. Riska pārvaldības sistēmai būtu jānodrošina iestādei iespēja pieņemt pilnībā informētus lēmumus par riska uzņemšanos. Riska pārvaldības sistēmai būtu jāaptver gan riski, kas saistīti ar bilances pozīcijām, gan tie, kas attiecas uz ārpusbilances pozīcijām, kā arī pašreizējie riski un nākotnes riski, kuri var ietekmēt iestādi. Riski būtu jāizvērtē no apakšas uz augšu un no augšas uz apakšu darbības jomās un starp tām, izmantojot konsekventu terminoloģiju un salīdzināmu metodiku visā iestādē, kā arī konsolidētā vai daļēji konsolidētā līmenī. Visi būtiskie riski būtu jāiekļauj riska pārvaldības sistēmā, pienācīgi ņemot vērā gan finanšu, gan nefinanšu riskus, tostarp kredīta, tirgus, likviditātes, koncentrēšanas, operacionālos, IT, reputācijas, juridiskos, rīcības, atbilstību nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas / teroristu finansēšanas risku un citu finansēšu noziegumu novēršanas prasībām un stratēģiskos riskus.
153. Iestādes riska pārvaldības sistēmā būtu jāiekļauj politikas, procedūras, riska ierobežojumi un riska kontroles pasākumi, kas nodrošina atbilstošu, savlaicīgu un pastāvīgu risku apzināšanu, izmērīšanu vai novērtēšanu, uzraudzību, pārvaldību, mazināšanu un paziņošanu darbības jomās, iestādē un konsolidētā vai daļēji konsolidētā līmenī.
154. Iestādes riska pārvaldības sistēmai būtu jānodrošina konkrēti norādījumi par tās stratēģiju īstenošanu. Attiecīgā gadījumā šiem norādījumiem būtu jānosaka un jāuztur iekšējie ierobežojumi, kas atbilst iestādes vēlmei uzņemties riskus un ir samērojami ar tās pareizu darbību, finansiālo spēku, kapitāla bāzi un stratēģiskajiem mērķiem. Iestādes riska profils būtu jā saglabā šo noteikto ierobežojumu robežās. Riska pārvaldības sistēmai būtu jānodrošina, ka, rodoties riska ierobežojumu pārkāpumiem, var izmantot definētu procesu šo pārkāpumu paziņošanai tālāk un risināšanai ar piemērotu turpmākās rīcības procedūru.
155. Riska pārvaldības sistēmai būtu jāveic neatkarīga iekšējā pārskatīšana, kuru, piemēram, īsteno iekšējās revīzijas struktūra un kura tiek regulāri novērtēta, salīdzinot ar iestādes vēlmi uzņemties risku un ņemot vērā informāciju no riska pārvaldības funkcijas struktūras un riska komitejas, ja tāda ir izveidota. Būtu jāņem vērā arī tādi apstākļi kā iekšējās un ārējās izmaiņas, tostarp bilances un ieņēmumu izmaiņas, jebkurš iestādes darbības, riska profila vai darbības struktūras sarežģītības palielinājums, ģeogrāfiskā ekspansija, apvienošanās un iegādes, kā arī jaunu produktu vai darbības jomu izveide.

156. Apzinot un izmērot vai novērtējot riskus, iestādei būtu jāizstrādā atbilstošas metodikas, tostarp rīki, ar ko analizē nākotnes izredzes un pagātnē paveikto. Šādai metodikai būtu jānodrošina riska iedarbības apkopošana pa darbības jomām un jāsekmē riska koncentrācijas jomu apzināšana. Rīkiem būtu jāietver pašreizējā riska profila novērtējums, salīdzinot ar iestādes vēlmi uzņemties risku, kā arī potenciālās un pastiprinātās riska iedarbības apzināšana un novērtējums dažādos pieņemtos nelabvēlīgos apstākļos, salīdzinot ar iestādes riska kapacitāti. Šiem rīkiem būtu jāsniedz informācija par jebkuru pielāgošanos riska profilam, kas var būt nepieciešama. Izstrādājot spriedzes scenārijus, iestādēm būtu jāizdara atbilstoši un piesardzīgi pieņēmumi.
157. Iestādēm būtu jāņem vērā tas, ka kvantitatīva novērtējuma metodikas sniegtie rezultāti, tostarp spriedzes testos, ir ļoti atkarīgi no modeļu ierobežojumiem un pieņēmumiem (tostarp no satricinājuma smaguma un ilguma un tam pamatā esošajiem riskiem). Piemēram, ja modelis liecina par ļoti augstu atdevi no saimnieciskā kapitāla, tas var izrietēt no šā modeļa vājuma (piemēram, no dažu būtisku risku izslēgšanas), nevis no iestādes augstvērtīgas stratēģijas vai tās izcilas īstenošanas. Tādēļ, nosakot uzņemtā riska līmeni, nevajadzētu izmantot tikai kvantitatīvu informāciju vai modeļa sniegtos rezultātus; būtu jāizmanto arī kvalitatīva pieeja (tostarp ekspertu slēdzieni un kritiska analīze). Būtu skaidri jāanalizē arī makroekonomiskās vides būtiskās tendences un dati, lai noteiktu to potenciālo ietekmi uz riska iedarbību un portfeli.
158. Galīgā atbildība par riska novērtēšanu ir tikai pašai iestādei, kurai līdz ar to būtu kritiski jāizvērtē savi riski, nepaļaujoties tikai uz ārējiem novērtējumiem vien. Piemēram, iestādei būtu jāapstiprina iegādātais riska modelis un jāpielāgo tas saviem īpašajiem apstākļiem, lai nodrošinātu, ka šis modelis precīzi un pilnīgi aptver un analizē risku.
159. Iestādēm būtu pilnībā jāapzinās šā modeļa ierobežojumi un metrika un jāizmanto ne tikai kvantitatīvie, bet arī kvalitatīvie riska novērtēšanas rīki (tostarp ekspertu slēdzieni un kritiskā analīze).
160. Papildus pašas iestādes novērtējumam, tā var izmantot arī ārējus riska novērtējumus (tostarp ārējus kredītreitingus vai ārēji iegādātus riska modeļus). Iestādēm būtu pilnībā jāapzinās šādu novērtējumu precīzā joma un ierobežojumi.
161. Būtu jāizveido regulāri un pārredzami ziņošanas mehānismi, lai vadības struktūra, tās riska komiteja, ja tāda ir izveidota, un visas attiecīgās vienības iestādē laikus saņemtu precīzus, kodolīgus, saprotamus un nozīmīgus ziņojumus un varētu dalīties ar būtisku informāciju par risku apzināšanu, izmērīšanu vai novērtēšanu, uzraudzību un pārvaldību. Ziņojumu sniegšanas sistēmai vajadzētu būt pareizi izveidotai un dokumentētai.
162. Efektīva saziņa un informētība par riskiem un riska stratēģiju ir būtiska visam riska pārvaldības procesam, tostarp pārskatīšanas un lēmumu pieņemšanas procesiem, un tā palīdz novērst lēmumus, kas var neviļus palielināt risku. Efektīva riska paziņošana ietver riska stratēģijas un būtisko riska datu (piemēram, iedarbības un galveno riska rādītāju) pareizu

iekšējo izskatīšanu un paziņošanu gan horizontāli visā iestādē, gan augšup un lejup pa vadības ķēdi.

18 Jauni produkti un nozīmīgas izmaiņas³⁷

163. Iestādei būtu jāizstrādā pareizi dokumentēta jaunu produktu apstiprināšanas politika (*NPAP*), ko apstiprina vadības struktūra un kas pievēršas jaunu tirgu, produktu un pakalpojumu izstrādei un nozīmīgām izmaiņām esošajos, kā arī izņēmuma darījumos. Turklāt šai politikai būtu jāaptver būtiskas izmaiņas saistītajos procesos (piemēram, jauni ārpalpojumu mehānismi) un sistēmās (piemēram, IT izmaiņu procesi). *NPAP* būtu jānodrošina, lai apstiprinātie produkti un izmaiņas atbilstu iestādes riska stratēģijai un vēlmei uzņemties risku, kā arī atbilstošajiem ierobežojumiem, un lai tiktu veiktas nepieciešamās pārskatīšanas.
164. Būtiskas izmaiņas vai izņēmuma darījumi var būt arī apvienošana un iegāde, tostarp attiecībā uz iespējamām sekām, ko var radīt nepietiekama padziļinātā izpēte, kas neapzina visus riskus un saistības pēc apvienošanas, struktūru izveide (piemēram, jaunu meitasuzņēmumu vai vienreizēju starpniecības struktūru izveide), jauni produkti, izmaiņas sistēmās vai riska pārvaldības sistēmā vai procedūrās un izmaiņas iestādes organizācijā.
165. Iestādei būtu vajadzīgas īpašas procedūras, lai varētu novērtēt atbilstību šīm politikām, ņemot vērā riska pārvaldības struktūras veikumu. Tajās būtu jāparedz atbilstības struktūras veikts sistemātisks iepriekšējs novērtējums un dokumentēts atzinums par jauniem produktiem vai nozīmīgām izmaiņām esošajos produktos.
166. Iestādes *NPAP* būtu jāaptver visi apsvērumi, kas jāņem vērā pirms lēmuma pieņemšanas par ieiešanu jaunā tirgū, pievēršanos jauniem produktiem, jauna pakalpojuma piedāvāšanu vai nozīmīgām izmaiņām esošajos produktos vai pakalpojumos. *NPAP* būtu jāietver arī definīcijas “jauns produkts / tirgus / uzņēmējdarbība” un “nozīmīgas izmaiņas”, kas jālieto visā organizācijā un tās iekšējās struktūrās, kuras iesaistāmas lēmumu pieņemšanas procesā.
167. *NPAP* būtu jānorāda galvenās problēmas, kas jāatrisina pirms lēmuma pieņemšanas. Tām būtu jāietver arī atbilstība tiesību aktiem, grāmatvedības uzskaitē, cenu noteikšanas modeļi, ietekme uz riska profilu, kapitāla pietiekamība un rentabilitāte, atbilstošu priekšējā, vidējā un atbalsta biroja resursu pieejamība un atbilstošu iekšējo rīku un ekspertīzes pieejamība, lai varētu izprast un uzraudzīt saistītos riskus. Turklāt, lai izpildītu Direktīvā (ES) 2015/849 noteiktos pienākumus, iestādēm būtu jānosaka un jānovērtē nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas risks, kas saistīts ar jaunajiem produktiem vai uzņēmējdarbības praksi, un jānosaka pasākumi, kas veicami, lai mazinātu minētos riskus. Lēmumā par jaunas darbības sākšanu būtu skaidri jānorāda atbildīgā uzņēmuma vienība un

³⁷ Skatīt arī EBI pamatnostādnes par produktu pārraudzības un pārvaldības prasībām banku mazumtirdzniecības produktu ražotājiem un izplatītājiem, kas pieejamas adresē: <https://www.eba.europa.eu/-/eba-publishes-final-product-oversight-and-governance-requirements-for-manufacturers-and-distributors-of-retail-banking-products>.

fiziskās personas. Jaunu darbību nevajadzētu uzņemties līdz brīdim, kad ir pieejami pietiekami resursi saistīto risku izprašanai un pārvaldīšanai.

168. Apstiprinot jaunus produktus vai nozīmīgas izmaiņas esošajos produktos, procesos un sistēmās, būtu jāiesaista riska pārvaldības struktūra un darbības atbilstības uzraudzības funkcijas struktūra. Tām būtu jāveic arī pilnīgs un objektīvs novērtējums par riskiem, ko dažādu scenāriju gadījumos rada jaunas darbības, par jebkuriem iespējamiem trūkumiem iestādes riska pārvaldības un iekšējās kontroles sistēmās un par iestādes spēju efektīvi pārvaldīt jebkurus jaunus riskus. Riska pārvaldības struktūrai būtu vajadzīgs arī skaidrs priekšstats par jaunu produktu (vai nozīmīgu izmaiņu esošos produktos, procesos un sistēmās) ieviešanu dažādās darbības jomās un portfeļos un tiesības prasīt, lai izmaiņas esošajos produktos tiktu izvērtētas oficiālā darbības atbilstības uzraudzības procesā.

19 Iekšējās kontroles funkcijas

169. Iekšējās kontroles funkcijām būtu jāietver riska pārvaldības funkcija (skatīt 20. iedaļu), darbības atbilstības uzraudzības funkcija (skatīt 21. iedaļu) un iekšējās revīzijas funkcija (skatīt 22. iedaļu). Riska pārvaldības un darbības atbilstības uzraudzības funkcijas būtu jāpakļauj pārskatīšanai, ko veic iekšējās revīzijas struktūra. Kontroles funkciju pienākumos ietilpst arī nodrošināt atbilstību nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas / teroristu finansēšanas risku novēršanas prasībām.
170. Iekšējās kontroles funkciju darbības uzdevumus var nodot ārpalpojuma, ņemot vērā proporcionalitātes kritērijus, kas minēti I sadaļā, konsolidācijas iestādei vai citai vienībai grupā vai ārpus tās, ja tam piekrīt attiecīgo iestāžu vadības struktūras. Pat tad, kad iekšējās kontroles darbības uzdevumi ir daļēji vai pilnīgi nodoti ārpalpojuma, attiecīgās iekšējās kontroles funkcijas struktūras vadītājs un vadības struktūra joprojām ir atbildīga par šīm darbībām un iekšējās kontroles funkcijas uzturēšanu iestādē.
171. Neskarot valsts tiesību aktus, ar kuriem īsteno Direktīvu (ES) 2015/849, iestādēm būtu jāuztic darbiniekam (piemēram, darbības atbilstības uzraudzības funkcijas vadītājam) atbildība par to, lai iestāde ievērotu minētās direktīvas prasības un iestādes politiku un procedūras. Iestādes var izveidot atsevišķu atbilstības funkciju nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas prasībām kā neatkarīgu kontroles funkciju³⁸. Personai, kas ir atbildīga par nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanu un terorisma finansēšanas apkarošanu, vajadzības gadījumā vajadzētu būt iespējai tieši ziņot vadības struktūrai, pildot tās vadības un uzraudzības funkciju.

19.1 Iekšējās kontroles funkciju struktūru vadītāji

172. Iekšējās kontroles funkciju struktūru vadītājiem būtu jānodrošina atbilstošs hierarhijas līmenis, kas piešķir kontroles funkciju struktūras vadītājam pietiekamas pilnvaras un autoritāti

³⁸ Skatīt arī EBI pamatnostādnes par atbilstības funkciju nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas prasībām (pašlaik tiek izstrādātas).

viņa pienākumu izpildei. Neskarot vadības struktūras vispārējo atbildību, iekšējās kontroles funkciju struktūru vadītājiem vajadzētu būt neatkarīgiem no darbības jomām vai vienībām, kuras viņi kontrolē. Tādēļ riska pārvaldības, atbilstības un iekšējās revīzijas funkciju struktūru vadītājiem būtu jāsniedz ziņojumi un jābūt tieši pakļautiem vadības struktūrai, un viņu darbība būtu jāizvērtē vadības struktūrai.

173. Vajadzības gadījumā iekšējās kontroles funkciju struktūru vadītājiem jāspēj piekļūt vadības struktūrai un tieši ziņot tai par to uzraudzības funkciju, lai paustu bažas un vajadzības gadījumā brīdinātu par uzraudzības funkcijas nodrošināšanu, ja konkrētas norises ietekmē vai var ietekmēt iestādi. Tam nevajadzētu iekšējās kontroles funkciju struktūru vadītājiem liegt iespēju ziņot arī, izmantojot parasto pārskatu sniegšanas kārtību.
174. Iestādēm būtu jāizveido dokumentēti procesi, kā iecelt amatā iekšējās kontroles funkcijas struktūras vadītāju un kā atbrīvot viņu no amata. Jebkurā gadījumā iekšējās kontroles funkciju struktūru vadītājus nevajadzētu — un saskaņā ar Direktīvas 2013/36/ES 76. panta 5. punktu riska pārvaldības struktūras vadītāju nedrīkst — atcelt no amata bez vadības struktūras kā uzraudzības veicējas iepriekšēja apstiprinājuma. Nozīmīgās iestādēs kompetentās iestādes būtu nekavējoties jāinformē par iekšējās kontroles funkcijas struktūras vadītāja apstiprināšanu amatā un par galvenajiem iemesliem viņa atcelšanai no amata.

19.2 Iekšējās kontroles funkciju struktūru neatkarība

175. Lai iekšējās kontroles funkciju struktūras varētu uzskatīt par neatkarīgām, jāizpilda šādi nosacījumi:
- a. to darbinieki neveic nekādus darbības uzdevumus tajās darbības jomās, kuras iekšējās kontroles funkciju struktūras plāno uzraudzīt un kontrolēt;
 - b. tās ir organizatoriski nodalītas no darbībām, kuras šīm struktūrām jāuzrauga un jākontrolē;
 - c. neskarot iestādes vadības struktūras locekļu vispārējo atbildību, iekšējās kontroles funkcijas struktūras vadītājam nevajadzētu būt pakļautam personai, kura atbild par to darbību vadīšanu, ko iekšējās kontroles funkcijas struktūra uzrauga un kontrolē; un
 - d. iekšējās kontroles funkciju struktūru darbinieku atalgojumam nevajadzētu būt atkarīgam no to darbību rezultātiem, kuras iekšējās kontroles funkcijas struktūra uzrauga un kontrolē, un tam nevajadzētu arī nekādi citādi apdraudēt to objektivitāti³⁹.

³⁹ Skatīt arī EBI pamatnostādnes par pareizu atalgojuma politiku, kas pieejamas adresē: <https://www.eba.europa.eu/regulation-and-policy/remuneration/guidelines-on-sound-remuneration-policies>.

19.3 iekšējās kontroles funkciju apvienošana

176. Ņemot vērā I sadaļā noteiktos proporcionalitātes kritērijus, riska pārvaldības funkciju un darbības atbilstības uzraudzības funkciju var apvienot. Iekšējās revīzijas struktūru nedrīkst apvienot ar citas iekšējās kontroles funkcijas struktūru.

19.4 iekšējās kontroles funkciju struktūru resursi

177. iekšējās kontroles funkciju struktūras būtu jānodrošina ar pietiekamiem resursiem. Tajās būtu jāstrādā pietiekamam skaitam kvalificētu darbinieku (gan mātesuzņēmuma, gan meitasuzņēmumu līmenī). Personāla kvalifikācija būtu regulāri jāpaaugstina, un pēc vajadzības darbiniekiem jānodrošina apmācība.
178. Iekšējo kontroles funkciju struktūru rīcībā vajadzētu būt piemērotām IT sistēmām un IT atbalstam, nodrošinot piekļuvi iekšējai un ārējai informācijai, kas nepieciešama to pienākumu izpildei. Tām būtu jānodrošina piekļuve visai nepieciešamajai informācijai par visām darbības jomām un attiecīgajiem riskantajiem meitasuzņēmumiem, jo īpaši tiem, kas var radīt būtiskus riskus iestādei.

20 Riska pārvaldības funkcija

179. Iestādēm būtu jāizveido riska pārvaldības funkcija (RPF), kas aptvertu visu iestādi. RPF struktūrai būtu jānodrošina pietiekamas pilnvaras, lielums un resursi, ņemot vērā I sadaļā minētos proporcionalitātes kritērijus, lai ieviestu riska politikas un riska pārvaldības sistēmu, kā noteikts 17. iedaļā.
180. Ja nepieciešams, RPF struktūrai būtu jānodrošina iespēja tieši piekļūt vadības struktūrai kā uzraudzības veicējai un tās komitejām, ja tādas ir izveidotas, tostarp jo īpaši riska komitejai.
181. RPF struktūrai būtu jānodrošina piekļuve visām darbības jomām un citām iekšējām vienībām, kuras var radīt riskus, kā arī attiecīgiem meitasuzņēmumiem un filiālēm.
182. RPF struktūrā darbiniekiem vajadzētu būt pietiekamām zināšanām, prasmēm un pieredzei attiecībā uz riska pārvaldības paņēmieniem un procedūrām, tirgiem un produktiem, un viņiem jānodrošina regulāra apmācība.
183. RPF struktūrai jābūt neatkarīgai no darbības jomām un vienībām, kuru riskus tās kontrolē, taču tām nevajadzētu liegt sadarboties ar šīm jomām un vienībām. Mijiedarbībai starp operacionālajām funkciju un RPF struktūrām būtu jāpalīdz sasniegt mērķi, kad visi iestādes darbinieki ir atbildīgi par riska pārvaldību.
184. RPF struktūrai jābūt iestādes centrālajam organizatoriskajam elementam, kas strukturēts tā, lai varētu īstenot riska politikas un kontrolēt riska pārvaldības sistēmu. RPF struktūrai būtu jāpilda galvenā loma, kas nodrošina efektīvu riska pārvaldības procesu izveidi iestādē. RPF struktūrai vajadzētu būt aktīvi iesaistītai visos būtiskajos riska pārvaldības lēmumos.

185. Nozīmīgās iestādes var paredzēt īpašu RPF struktūru izveidi katrā būtiskajā darbības jomā. Tomēr ir jābūt arī centrālajai RPF struktūrai, tostarp RPF struktūru grupai konsolidācijas iestādē, lai nodrošinātu iestādes un grupas līmeņa visaptverošu skatījumu uz visiem riskiem un riska stratēģijas īstenošanu.
186. RPF struktūrai būtu jānodrošina attiecīga neatkarīga informācija, analīze un ekspertu slēdzieni par riska iedarbību un konsultācijas par priekšlikumiem un riska lēmumiem, ko pieņem darbības jomas vai iekšējās vienības, un tām jāinformē vadības struktūra par to, vai šie lēmumi atbilst iestādes riska stratēģijai un vēlmei uzņemties risku. RPF struktūra var ieteikt uzlabojumus riska pārvaldības sistēmā un korekcijas pasākumus, lai novērstu pārkāpumus attiecībā uz riska politikām, procedūrām un ierobežojumiem.

20.1 RPF struktūras loma riska stratēģijā un lēmumos

187. RPF struktūra jau sākumposmā būtu aktīvi jāiesaista iestādes riska stratēģijas izstrādē un efektīvu riska pārvaldības procesu izveides nodrošināšanā iestādē. RPF struktūrai būtu jāiesniedz vadības struktūrai visa būtiskā ar risku saistītā informācija, lai tā varētu noteikt iestādes vēlmes uzņemties risku līmeni. RPF struktūrai būtu jānovērtē riska stratēģijas un vēlmes uzņemties risku stabilitāte un ilgtspējība. Tai būtu jānodrošina, lai vēlme uzņemties risku tiktu pienācīgi atspoguļota konkrētos riska ierobežojumos. RPF struktūrai būtu arī jāizvērtē uzņēmuma vienību riska stratēģijas un vēlme uzņemties risku, tostarp to ierosinātie starpposma mērķi, un tai būtu jāiesaistās vēl pirms vadības struktūra pieņem lēmumu par riska stratēģijām un vēlmi uzņemties risku. Šiem mērķiem vajadzētu būt ticamiem un atbilstošiem iestādes riska stratēģijai.
188. RPF struktūras iesaistei lēmumu pieņemšanas procesos būtu jānodrošina, ka riska apsvērumi tiek ņemti vērā pienācīgi. Tomēr atbildība par pieņemtajiem lēmumiem būtu jā saglabā uzņēmuma vienībām un iekšējām vienībām, un galīgā atbildība — vadības struktūrai.

20.2 RPF struktūras loma būtiskajās izmaiņās

189. Saskaņā ar 18. iedaļu, pirms tiek pieņemti lēmumi par būtiskām izmaiņām vai izņēmuma darījumiem, RPF struktūrai būtu jāiesaista šo izmaiņu un izņēmuma darījumu ietekmes uz iestādes un grupas vispārējo risku novērtējumā, un tai būtu jāziņo par konstatējumiem tieši vadības struktūrai pirms lēmuma pieņemšanas.
190. RPF struktūrai būtu jāizvērtē, kā apzinātie riski varētu ietekmēt iestādes vai grupas spēju pārvaldīt riska profilu, likviditāti un pareizu kapitāla bāzi parastos un nelabvēlīgos apstākļos.

20.3 RPF struktūras loma risku apzināšanā, izmērīšanā, novērtēšanā, pārvaldīšanā, mazināšanā, uzraudzībā un paziņošanā

191. RPF struktūrai būtu jānodrošina, lai būtu ieviesta riska pārvaldības sistēma un lai attiecīgās iestādes vienības identificētu, novērtētu, izmērītu, uzraudzītu, pārvaldītu un pienācīgi paziņotu visus riskus.
192. RPF struktūrai būtu jānodrošina, lai risku identificēšanas un novērtēšanas pamatā būtu ne tikai kvantitatīva informācija vai modeļa sniegtie rezultāti, bet lai tiktu ņemtas vērā arī kvalitatīvas pieejas. RPF struktūrai būtu regulāri jāinformē vadības struktūra par pieņēmumiem, kas izmantoti riska modeļos un analīzē, un to iespējamajiem trūkumiem.
193. RPF struktūrai būtu jānodrošina, lai darījumi ar saistītajām personām tiktu pārskatīti un lai tiktu identificēti un pienācīgi novērtēti riski, ko tie rada iestādei.
194. RPF struktūrai būtu jānodrošina, lai uzņēmuma vienības efektīvi uzraudzītu visus apzinātos riskus.
195. RPF struktūrai būtu regulāri jāuzrauga iestādes esošais riska profils un jāsalīdzina tas ar iestādes stratēģiskajiem mērķiem un vēlmi uzņemties risku, lai vadības struktūra kā vadības īstenotāja varētu pieņemt lēmumus un vadības struktūra kā uzraudzības veicēja varētu tos izvērtēt.
196. RPF struktūrai būtu jāanalizē tendences un jākonstatē jauni vai gaidāmi riski un riska palielināšanās, ko izraisa mainīgie apstākļi un nosacījumi. Tai arī būtu regulāri jāpārskata faktiskie riska rezultāti, salīdzinot tos ar iepriekšējām aplēsēm (t. i., jāveic retrospektīvā testēšana), lai novērtētu un uzlabotu riska pārvaldības procesa precizitāti un efektivitāti.
197. RPF struktūrai būtu jāizvērtē iespējas šos riskus mazināt. Ziņojot vadības struktūrai, būtu jāpievieno arī priekšlikumi par piemērotām riska mazināšanas darbībām.

20.4 RPF struktūras loma attiecībā uz neapstiprinātu iedarbību

198. RPF struktūrai būtu patstāvīgi jāizvērtē pārkāpumi saistībā ar vēlmi uzņemties risku vai ierobežojumiem (tostarp jānorāda to cēlonis un jāveic juridiska un ekonomiska analīze par faktiskajām izmaksām, ko radīs pārkāpuma iedarbības likvidēšana, samazināšana vai ierobežošana, salīdzinot ar iespējamajām izmaksām, to saglabājot). RPF struktūrai būtu jāinformē attiecīgās uzņēmuma vienības un vadības struktūra, iesakot iespējamās novēršanas pasākumus. Ja pārkāpums ir būtisks, RPF struktūrai būtu jāziņo tieši vadības struktūrai kā uzraudzības veicējam, neskarot RPF struktūras pienākumu ziņot arī citām iekšējām struktūrām un komitejām.

199. RPF struktūrai būtu jāuzņemas pamatatbildība, nodrošinot, lai lēmums par tās ieteikumiem tiktu pieņemts atbilstošā līmenī, lai to izpildītu attiecīgās uzņēmuma vienības un lai tas tiktu pienācīgi paziņots vadības struktūrai un riska komitejai, ja tāda ir izveidota.

20.5 Riska pārvaldības funkcijas struktūras vadītājs

200. RPF struktūras vadītājam vajadzētu būt atbildīgam par visaptverošas un saprotamas informācijas par riskiem iesniegšanu vadības struktūrai un tās konsultēšanu, lai šī struktūra varētu izprast iestādes vispārējo riska profilu. Tas pats attiecas arī uz mātesuzņēmuma RPF struktūras vadītāju saistībā ar konsolidēto situāciju.
201. RPF struktūras vadītājam vajadzētu būt pietiekamai kompetencei, neatkarībai un pietiekami augstam amatam, lai varētu apstrīdēt lēmumus, kas ietekmē iestādes riska iedarbību. Ja RPF struktūras vadītājs nav vadības struktūras loceklis, nozīmīgas iestādes iecel amatā neatkarīgu RPF struktūras vadītāju, kurš neatbild par citām funkcijām un sniedz ziņojumus tieši vadības struktūrai. Ja nav samērīgi iecelt amatā personu, kura nodarbojas tikai ar RPF struktūras vadītāja pienākumu izpildi, ņemot vērā I sadaļā noteikto proporcionalitātes principu, šo funkciju var apvienot ar darbības atbilstības uzraudzības funkcijas struktūras vadītāja amatu, vai arī to var pildīt kāds cits augstākā līmeņa vadītājs, ja vien starp apvienotajām funkcijām neveidojas interešu konflikts. Jebkurā gadījumā šai personai būtu nepieciešamas pietiekamas pilnvaras, augsts amats un neatkarība (kā, piemēram, juridiskās nodaļas vadītājam).
202. RPF struktūras vadītājam būtu jāspēj apstrīdēt lēmumus, ko pieņem iestādes vadība un vadības struktūra, un viņa iebildumu pamatojums būtu oficiāli jādokumentē. Ja iestāde vēlas piešķirt RPF struktūras vadītājam veto tiesības attiecībā uz lēmumiem (piemēram, attiecībā uz kredīta vai ieguldījumu lēmumu vai ierobežojuma noteikšanu), kas pieņemti par vadības struktūru zemākā līmenī, tai būtu jānorāda šādu veto tiesību joma, eskalācijas vai pārsūdzības procedūras un vadības struktūras iesaistīšanas kārtība.
203. Iestādēm būtu jāizveido pastiprināti procesi tādu lēmumu apstiprināšanai, par kuriem RPF struktūras vadītājs ir paudis negatīvu viedokli. Vadības struktūrai kā uzraudzības veicējam būtu jāparedz iespēja tiešā veidā sazināties ar RPF struktūras vadītāju par būtiskiem riska jautājumiem, tostarp par izmaiņām, kas var neatbilst iestādes riska stratēģijai un vēlmei uzņemties risku.

21 Atbilstības nodrošināšanas funkcija

204. Iestādēm būtu jāizveido pastāvīga un efektīva darbības atbilstības uzraudzības funkcijas struktūra, lai varētu pārvaldīt atbilstības risku, un jāieceļ amatā persona, kura atbild par šo struktūru visā iestādē (atbilstības uzraudzības funkcijas struktūras amatpersona vai atbilstības uzraudzības funkcijas struktūras vadītājs).

205. Ja nav samērīgi iecelt amatā personu, kura nodarbojas tikai ar atbilstības vadītāja pienākumu izpildi, ņemot vērā I sadaļā noteikto proporcionalitātes principu, šo funkciju var apvienot ar RPF struktūras vadītāja amatu, vai arī to var pildīt kāds cits augstākā līmeņa vadītājs (piemēram, juridiskās nodaļas vadītājs), ja vien starp apvienotajām funkcijām neveidojas interešu konflikts.
206. Darbības atbilstības uzraudzības funkcijas struktūrai, tostarp atbilstības vadītājam, vajadzētu būt neatkarīgai no darbības jomām un iekšējām vienībām, kuras tā kontrolē, un tai nepieciešamas pietiekamas pilnvaras, lielums un resursi. ņemot vērā I sadaļā noteiktos proporcionalitātes kritērijus, šai struktūrai var palīdzēt RPF struktūra vai arī to var apvienot ar RPF struktūru vai citām piemērotām funkcijām, piemēram, juridisko vai cilvēkresursu nodaļu.
207. Darbības atbilstības uzraudzības funkcijas struktūras darbiniekiem vajadzētu būt pietiekamām zināšanām, prasmēm un pieredzei attiecībā uz darbības atbilstības uzraudzības un ar to saistītajām procedūrām, un viņiem būtu jānodrošina regulāra apmācība.
208. Vadības struktūrai kā uzraudzības veicējai būtu jāpārbauda pareizi dokumentētas atbilstības politikas īstenošana, un par to jāinformē visi darbinieki. Iestādēm būtu jāizveido process, kā regulāri novērtēt izmaiņas tiesību aktos un noteikumos, ko piemēro to darbībām.
209. Darbības atbilstības uzraudzības funkcijas struktūrai būtu jākonsultē vadības struktūra par veicamajiem pasākumiem, lai varētu nodrošināt atbilstību spēkā esošajiem likumiem, prasībām, noteikumiem un standartiem, un tai jānovērtē iespējamā ietekme, ko jebkuras izmaiņas juridiskajā vai reglamentācijas vidē var radīt uz iestādes darbībām un darbības atbilstības sistēmu.
210. Darbības atbilstības uzraudzības funkcijas struktūrai būtu jānodrošina atbilstības uzraudzības veikšana saskaņā ar strukturētu un pareizi definētu atbilstības uzraudzības programmu un atbilstības politikas ievērošana. Darbības atbilstības uzraudzības funkcijas struktūrai būtu jāsniedz ziņojumi vadības struktūrai un vajadzības gadījumā jāsaazinās ar RPF struktūru attiecībā uz iestādes darbības atbilstības uzraudzības risku un tā pārvaldīšanu. Darbības atbilstības uzraudzības funkcijas struktūrai un RPF struktūrai būtu jāsadarbojas un jāapmainās ar informāciju, ja tas nepieciešams attiecīgo uzdevumu izpildei. Darbības atbilstības uzraudzības funkcijas struktūras konstatējumi vadības struktūrai un RPF struktūrai būtu jāņem vērā lēmumu pieņemšanas procesos.
211. Saskaņā ar šo pamatnostādņu 18. iedaļu darbības atbilstības uzraudzības funkcijas struktūrai ciešā sadarbībā ar RPF struktūru un juridisko nodaļu būtu arī jāpārbauda, vai jaunie produkti un jaunās procedūras atbilst spēkā esošajai tiesību sistēmai un, ja vajadzīgs, arī jebkurām zināmām gaidāmām izmaiņām tiesību aktos, noteikumos un uzraudzības prasībās.
212. Iestādēm būtu jāveic attiecīgi pasākumi pret iekšēju vai ārēju rīcību, kas varētu atvieglot vai veicināt krāpšanu, nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanu un teroristu finansēšanu vai citus finanšu noziegumus un disciplīnas pārkāpumus (piemēram, iekšējo procedūru pārkāpumus, ierobežojumu pārkāpumus).

213. Iestādēm būtu jānodrošina, lai to meitasuzņēmumi un filiāles veic pasākumus, nodrošinot savu darbību atbilstību vietējiem normatīvajiem un administratīvajiem aktiem. Ja vietējie normatīvie un administratīvie akti kavē stingrāku procedūru un darbības atbilstības sistēmu piemērošanu, kuras ievieš grupa, jo īpaši ja tie traucē nepieciešamās informācijas izpaušanai un apmaiņai starp grupas vienībām, šiem meitasuzņēmumiem un filiālēm par to būtu jāinformē konsolidācijas iestādes darbības atbilstības uzraudzības funkcijas amatpersona vai darbības atbilstības uzraudzības funkcijas vadītājs.

22 Iekšējās revīzijas funkcija

214. Iestādēm būtu jāizveido neatkarīga un efektīva iekšējās revīzijas struktūra (IRS), ņemot vērā I sadaļā noteiktos proporcionalitātes kritērijus, un tām jāieceļ amatā persona, kura atbild par šo funkciju visā iestādē. IRS vajadzētu būt neatkarīgai, un tai ir nepieciešamas pietiekamas pilnvaras, lielums un resursi. Jo īpaši iestādei būtu jānodrošina, lai IRS darbinieku kvalifikācija un IRS resursi, jo īpaši tās revīzijas instrumenti un riska analīzes metodes, būtu atbilstoši iestādes lielumam un atrašanās vietai, kā arī to risku būtībai, lielumam un sarežģītībai, kuri saistīti ar iestādes uzņēmējdarbības modeli, darbībām, riska kultūru un vēlmi uzņemties risku.
215. IRS vajadzētu būt neatkarīgai no revidētajām darbībām. Tādēļ IRS nevajadzētu apvienot ar citām funkcijām.
216. Izmantojot ar risku saistītu pieeju, IRS būtu neatkarīgi jāpārskata un jāsniedz objektīvs apstiprinājums par visu iestādes darbību un vienību, tostarp ārpakalpojumos nodoto darbību, atbilstību iestādes politikām un procedūrām, kā arī ārējām prasībām. IRS darbības jomā būtu jāiekļauj visas grupas struktūras.
217. IRS nevajadzētu būt iesaistīta konkrētu iekšējās kontroles politiku, mehānismu, procedūru un riska ierobežojumu izstrādē, atlasē, noteikšanā un īstenošanā. Tomēr tas neliedz vadības struktūrai kā vadības veicējam lūgt iekšējās revīzijas struktūras viedokli par jautājumiem, kas saistīti ar risku, iekšējās kontroles pasākumiem un atbilstību spēkā esošajiem noteikumiem.
218. IRS būtu jāizvērtē, vai iestādes iekšējās kontroles sistēma, kas noteikta 15. iedaļā, ir efektīva un lietderīga. Jo īpaši IRS būtu jāizvērtē:
- iestādes pārvaldības sistēmas piemērotība;
 - vai esošās politikas un procedūras arvien ir pietiekamas un atbilst juridiskajām un reglamentētajām prasībām, iestādes riska stratēģijai un vēlmei uzņemties risku;
 - procedūru atbilstība spēkā esošajiem likumiem un noteikumiem un vadības struktūras lēmumiem;
 - vai šīs procedūras ir pareizi un efektīvi ieviestas (piemēram, darījumu atbilstība, faktiski radītais riska līmenis utt.); un

- e. veikto kontroles pasākumu un ziņojumu, ko iesniegušas aizsardzības darbības vienības un riska pārvaldības un darbības atbilstības uzraudzības funkcijas struktūras, piemērotība, kvalitāte un efektivitāte.
219. IRS jo īpaši būtu jāpārbauda to procesu integritāte, kas nodrošina iestādes metožu un paņēmieni drošumu, un pieņēmumi un informācijas avoti, kurus izmanto iekšējos modeļos (piemēram, riska modelēšana un grāmatvedības mērījumi). Tai būtu arī jāizvērtē kvalitatīvo riska apzināšanas un novērtēšanas rīku kvalitāte un izmantošana un veiktie riska mazināšanas pasākumi.
220. IRS vajadzētu būt neierobežotai iestādes līmeņa piekļuvei visiem iestādes reģistrācijas ierakstiem, dokumentiem, informācijai un ēkām. Tajā būtu jāiekļauj piekļuve vadības informācijas sistēmām un visu komiteju un lēmumu pieņemšanas struktūru sanāksmju protokoliem.
221. IRS vajadzētu ievērot valsts un starptautiskos profesionālos standartus. Šeit minēto profesionālo standartu piemērs ir Iekšējo revidentu institūta noteiktie standarti.
222. Iekšējās revīzijas darbs būtu jāveic saskaņā ar revīzijas plānu un detalizētu revīzijas programmu, kas atbilst ar risku saistītai pieejai.
223. Iekšējās revīzijas plāns būtu jāizstrādā vismaz vienreiz gadā, pamatojoties uz ikgadējās iekšējās revīzijas kontroles mērķiem. Iekšējās revīzijas plāns būtu jāapstiprina vadības struktūrai.
224. Visiem revidentu ieteikumiem būtu jāpiemēro oficiāla turpmākās rīcības procedūra attiecīgā vadības līmenī, lai nodrošinātu un ziņotu par to efektīvu un savlaicīgu ieviešanu.

VI sadaļa. Darbības nepārtrauktības vadība⁴⁰

225. Iestādēm būtu jāizstrādā piemēroti darbības nepārtrauktības vadības plāni, lai nodrošinātu spēju darboties nepārtraukti un ierobežotu zaudējumus smagu darbības traucējumu gadījumā.
226. Iestādes var izveidot īpašu patstāvīgu darbības nepārtrauktības struktūru, piemēram, kā RPF daļu⁴¹.
227. Iestādes darbības pamatā ir vairāki kritiski svarīgi resursi (piemēram, IT sistēmas, tostarp mākoņpakalpojumi, komunikācijas sistēmas, pamatpersonāls un ēkas). Darbības nepārtrauktības vadības mērķis ir samazināt darbības, finanšu, juridiskās, reputācijas un citas būtiskas ietekmes, ko rada katastrofa vai ilgstošs šo resursu piegādes pārtraukums, kas izraisa turpmākus traucējumus iestādes parastajā darba kārtībā. Lai samazinātu šādu incidentu

⁴⁰ Iestādēm būtu arī jāatsaucas uz EBI pamatnostādnēm par IKT risku, kas pieejamas vietnē: <https://eba.europa.eu/regulation-and-policy/internal-governance/guidelines-on-ict-and-security-risk-management>

⁴¹ Skatīt arī Regulas (ES) Nr. 575/2013 312. pantu.

iespējamību vai novirzītu to finansiālo ietekmi uz trešām personām (piemēram, veicot apdrošināšanu), var plānot arī citus riska pārvaldības pasākumus.

228. Lai izstrādātu pareizu darbības nepārtrauktības vadības plānu, iestādei būtu rūpīgi jāanalizē riska faktori un smagu darbības traucējumu iedarbība un (kvantitatīvi un kvalitatīvi) jānovērtē to potenciālā ietekme, veicot iekšējo un/vai ārējo datu un scenāriju analīzi. Šai analīzei būtu jāaptver visas darbības jomas un iekšējās vienības, tostarp RPF struktūra, un būtu jāņem vērā to savstarpējā atkarība. Analīzes rezultātiem būtu jāsekmē iestādes atveseļošanas prioritāšu un mērķu definēšana.

229. Pamatojoties uz iepriekš minēto analīzi, iestādei būtu jāizstrādā:

- a. ārkārtas gadījumu un darbības nepārtrauktības plāni, lai nodrošinātu iestādes pareizu reakciju uz ārkārtas situācijām un iespēju tai saglabāt vissvarīgākās darbības, kad rodas traucējumi parastajās darba procedūrās; un
- b. kritisko resursu atgūšanas plāni, lai iestāde piemērotā termiņā varētu atgriezties pie parastajām darba procedūrām. Jebkuram atlikušajam riskam, ko rada iespējamie darbības traucējumi, būtu jāatbilst iestādes vēlmei uzņemties risku.

230. Ārkārtas gadījumu, darbības nepārtrauktības un atgūšanas plāni būtu jādokumentē un rūpīgi jāīsteno. Dokumentēšanas iespēja jānodrošina darbības jomu, iekšējo vienību un RPF struktūrā, un šie dokumenti jāuzglabā sistēmās, kas ir fiziski nodalītas un viegli pieejamas ārkārtas situācijās. Būtu jānodrošina atbilstoša apmācība. Minētie plāni būtu regulāri jātestē un jāatjaunina. Jebkuras problēmas vai kļūmes, kas rodas testēšanas laikā, būtu jādokumentē un jāanalizē, attiecīgi pārskatot arī plānus.

VII sadaļa. Pārredzamība

231. Par stratēģijām, politikām un procedūrām būtu jāinformē visi iesaistītie darbinieki visā iestādē. Iestādes personālam būtu jāizprot un jāievēro tās politikas un procedūras, kas saistītas ar viņu pienākumiem un uzdevumiem.

232. Tāpat arī vadības struktūrai būtu jāinformē attiecīgie darbinieki un regulāri jāsniedz viņiem jaunākā informācija par iestādes stratēģijām un politikām skaidrā un konsekventā veidā, vismaz tādā līmenī, kāds nepieciešams viņu konkrēto pienākumu izpildei. Šim nolūkam var izmantot rakstveida nostādnes, rokasgrāmatas vai citus līdzekļus.

233. Ja kompetentās iestādes pieprasa mātesuzņēmumam saskaņā ar Direktīvas 2013/36/ES 106. panta 2. punktu katru gadu publicēt aprakstu par tā juridisko struktūru un pārvaldību un

par iestāžu grupas organizatorisko struktūru, šajā informācijā būtu iekļauj visas vienības, kas ietilpst grupas struktūrā, kā definēts Direktīvā 2013/34/ES⁴², sadalījumā pa valstīm.

234. Šajā publikācijā būtu jāietver vismaz:

- a. pārskats par iestāžu iekšējo organizāciju un grupas struktūru, kā definēts Direktīvā 2013/34/ES un tās grozījumos, tostarp par galveno pārskatu sniegšanas kārtību un pienākumiem;
- b. jebkuras būtiskās izmaiņas laikā pēc iepriekšējās publikācijas un šo būtisko izmaiņu datum;
- c. jaunās juridiskās, pārvaldības vai organizatoriskās struktūras;
- d. informācija par vadības struktūras sastāvu, organizāciju un locekļiem, tostarp norādot šo locekļu skaitu un to locekļu skaitu, kuri klasificējami kā neatkarīgi locekļi, kā arī norādot katra vadības struktūras locekļa dzimumu un pilnvaru termiņu;
- e. vadības struktūras galvenie pienākumi;
- f. vadības struktūras kā uzraudzības veicējas komiteju saraksts un to sastāvs;
- g. pārskats par interešu konflikta politiku, ko piemēro iestādēm un vadības struktūrai;
- h. pārskats par iekšējās kontroles sistēmu; un
- i. pārskats par darbības nepārtrauktības vadības sistēmu.

⁴² Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 26. jūnija Direktīva 2013/34/ES par noteiktu veidu uzņēmumu gada finanšu pārskatiem, konsolidētajiem finanšu pārskatiem un saistītiem ziņojumiem, ar ko groza Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2006/43/EK un atceļ Padomes Direktīvas 78/660/EEK un 83/349/EEK (OV L 182, 29.6.2013., 19. lpp.).

I pielikums. Aspekti, kas jāņem vērā, izstrādājot iekšējās pārvaldības politiku

Saskaņā ar III sadaļu iestādēm būtu jāņem vērā šādi aspekti, dokumentējot iekšējās pārvaldības politikas un mehānismus.

1. Uzņēmuma dalībnieku struktūra
2. Grupas struktūra, ja attiecināms (juridiskā un funkcionālā struktūra)
3. Vadības struktūras sastāvs un darbība
 - a) atlases kritēriji, tostarp tas, kā tiek ņemta vērā dažādība
 - b) skaits, pilnvaru ilgums, rotācija un vecums
 - c) vadības struktūras neatkarīgie locekļi
 - d) vadības struktūras locekļi ar izpildfunkcijām
 - e) vadības struktūras locekļi bez izpildfunkcijām
 - f) iekšējais pienākumu sadalījums, ja attiecināms
4. Pārvaldības struktūra un organizācijas shēma (ar ietekmi uz grupu, ja attiecināms)
 - a) specializētās komitejas
 - i. sastāvs
 - ii. darbība
 - b) izpildkomiteja, ja tāda ir
 - i. sastāvs
 - ii. darbība
5. Personas, kas pilda pamatfunkcijas
 - a) riska pārvaldības funkcijas struktūras vadītājs
 - b) darbības atbilstības uzraudzības struktūras vadītājs
 - c) iekšējās revīzijas struktūras vadītājs
 - d) finanšu direktors
 - e) citas personas, kas pilda pamatfunkcijas
6. Iekšējās kontroles sistēma
 - a) apraksts par katru funkcijas struktūru, tostarp tās organizāciju, resursiem, lielumu un pilnvarām
7. Riska stratēģijas un riska pārvaldības sistēmas apraksts

8. Organizatoriskā struktūra (ar ietekmi uz grupu, ja attiecināms)
 - a) darbības struktūra, darbības jomas, kompetenču un pienākumu sadalījums
 - b) ārpakalpojumi
 - c) produktu un pakalpojumu klāsts
 - d) darbības ģeogrāfiskais tvērums
 - e) pakalpojumu sniegšana saskaņā ar pakalpojumu sniegšanas brīvības režīmu
 - f) filiāles
 - g) meitasuzņēmumi, kopuzņēmumi utt.
 - h) ārzonu centru izmantojums
9. Rīcības un uzvedības kodekss (ar ietekmi uz grupu, ja attiecināms)
 - a) stratēģiskie mērķi un uzņēmuma vērtības
 - b) iekšējie kodeksi un noteikumi, novēršanas politika
 - c) interešu konfliktu novēršanas politika
 - d) brīdināšana/ziņošana
10. Iekšējās pārvaldības politikas statuss, norādot datumu
 - a) attīstība
 - b) pēdējais grozījums
 - c) pēdējais novērtējums
 - d) vadības struktūras apstiprinājums.

